

Курс «Древнекитайский язык» (3-й - 4-й семестры)

**Тексты из учебника М. В. Крюкова и Хуан Шу-ин
"Древнекитайский язык"
в древнекитайской транскрипции**

Часть I. Язык иньских надписей (уроки 1-10)

Тексты даются в раннедревнекитайской (РДК) транскрипции.

Урок 1.

Pran? Lər pōk. Ćrēṅ treṅ: «Whas?» Treṅ wat: «Gə whas?» Treṅ: «K^wij? gə? pə gə whas?» Lur? pə whas. Treṅ: «Pə whas?» Whaṅ tem wat: «K^wij? gə whas». K^wij? snru? lur? gə whas. Klə? mhrū? pōk. Krōk treṅ: «Whas?» Whaṅ tem wat: «Whas». Nəm ṅā? lur? whas.

Урок 2.

a) K^wij? mhrū?, pōk. Ćrēṅ treṅ: «Kəm sw hats, Taṅ du? nhīn?» Treṅ: «Rē sw hats, pə gə du? nhīn?» K^wij? snru?, pōk. Krōk treṅ: «Kōs du? nhīn?» Treṅ: «Kōs pə gə du? nhīn?» K^wij? mhrū?, pōk. Kōṅs treṅ: «Ṇhāj? du? sla? nhīn?» K^wij? lhə?, pōk. Krōk treṅ: «Ṇhāj? du? lhū? nhīn?» Treṅ: «Kəm rē sw hats, ṅhāj? pə gə du? nhīn?» Treṅ: «Ĵān du?» Treṅ: «Pa? pət gə du? sla? nhīn?»

b) Treṅ: «Sik^w rēs ṅ^wə?» Treṅ: «Sik^w pət gə rēs ṅ^wə?» Treṅ: «Truṅ pə gə rēs kh^win?» Treṅ: «Kəm thun Ghē rēs ṅ^wə? Ghē pə gə rēs ṅ^wə?» Krāp dər, pōk. Krōk treṅ: «Ghē rēs brāk mrā?» Whaṅ tem wat: «Kit. Gə rēs mrā?». Pran? dər, pōk. Krōk treṅ: «Kəm thun, paṅ gə zits rē».

Урок 3.

a) Krāṅ Lər, pōk. Krōk treṅ: «Rē ?rət lhə?, whaṅ mət nəp wa Taṅ?» Treṅ: «Rē sin snru?, whaṅ nəp wa Taṅ? Whaṅ gə nəp dhāts ?əp Taṅ? Kəm rhuk ṅot, whaṅ nəp wa Taṅ? Whaṅ wa shrēṅ shit ṅot nəp wa Taṅ? K^wə? ṅot, ṅhāj? nəp Taṅ?»

b) Treṅ: «Mət gu wa pij? Krāṅ?» Treṅ: «Kəm nit, gu wa dhāts Krāṅ? Wa dhāts Krāp gu? Gu dhāts Krāp? Gu pij? Sin?»

c) Treṅ: «Lək krāṅ Lər, whaṅ kūks? Whaṅ wa krāp ṅā? kūks? Mət kūks wa truṅ Tēṅ? Mət wa dhāts Krāp kūks? Mət wa dhāts Mūs kūks?» Treṅ: «Kūks Kōṅ-paṅ wa daṅs Krāp? Wa dhāts Krāp kūks? Wa dhāts Tēṅ kūks Kōṅ-paṅ?» Treṅ: «Wa Ghāj kūks?» Treṅ: «Wa Lhāṅ kūks?»

Урок 4.

a) Nəm Lər, pōk. Krōk treṅ: «Ĵits kəm, tits wa krāp dər, cə? Taṅ cō Kə-paṅ? Ĵits kəm, tits wa krāp dər, Cə? Taṅ pət gə cō Kə-paṅ? Ĵits kəm nəm Lər, tits wa krāp dər, cə? Taṅ cō Kə-paṅ? Ĵits kəm, tits wa tēṅ lhə?, ṅhāj? cō Sōks?» Whaṅ tem wat: «Tēṅ lhə?, ṅhāj? mə gə cō. Wa rē krāp cə?, cō.»

b) Krāp cə?, pōk. Truṅ treṅ: «Gu nhīn zits daṅs Krāp? Gu zits daṅs Krāp?» K^wij? gə?, pōk. Truṅ treṅ: «Gu zits daṅs Krāp, tits wa tāj ghō?» Treṅ: «Wa gej nəm gu nhīn?»

c) «Gə zits sār rēs wha?? Gə zits tōṅ rēs wha?? Gə zits nəm rēs wha?? Gə zits pək rēs wha?? Rēs wha?, zits sār? Ĵits kəm ṅhā? nit, pə whas?»

Урок 5.

a) Sin mhrū?, pōk. Krōk treṅ: «Tēks gə sṅār? ṅhāj?» Treṅ: «Tēks pə ṅhāj? sṅār?» Mūs slən, pōk. Ćrēṅ treṅ: «Tēks gə krūṅs ṅhāj? sṅār?» Treṅ: «Tēks pə ṅhāj? krūṅs sṅār?» Krāp dər, pōk. Ćrēṅ treṅ: «Ṇhāj? bat Mrā-paṅ? Tēks dus ṅhāj? wəs?» Treṅ: «Mət bat Kōṅ-paṅ? Tēks pə ṅhāj? gə dus wəs?» Treṅ: «Wār gə čak cə ?əp gh^wāj?? Wār pət čak cə ?əp gh^wāj?»

b) Treṅ: «Tēks gə čak whaṅ gh^wāj?? Ła dus mrā? paṅ wəs?» ?Rət gə?, pōk. Krōk treṅ: «Whaṅ wat: 'Ghō Hlā?! Ła gə tōk nha? srəs. Ła pə gə gəp. Lə? nhə? srəs'?» Krāp dər, pōk. Whaṅ treṅ: «Khlaṅ pət cō Łhəṅ? srəs? Gə chrək Ła? Pə Ła chrək?»

Урок 6.

a) Treṅ: «Snin gə whə? ʒit?» Treṅ: «Snin maŋ ʒit?» ?Rət lu?, pōk. Dhāts treṅ: «Gəp cə nijs ɲot, whə? dhāts wha?» Sin məts, pōk. Truṅ treṅ: «Sla? nhīn whə? cək wha?» K^wij? məts, treṅ: «Whin maŋ gh^wāj?» K^wij? snru?, pōk. Thut treṅ: «Whin whə? suts?» ?Rət snru?, pōk. Krōk treṅ: «Cə ?əp maŋ tərs?» K^wij? mhrū?, pōk. Ra? treṅ: «Kəm nit maŋ rəs krən?» Krāp dər, pōk. Wraŋ? treṅ: «Sər thā? gə whə? krūŋs sɲār?»

b) Treṅ: «Nar grəps Krōk gə whə? gh^wāj?» Treṅ: «Nar grəps Krōk pə gə lə? khlaŋ?» Treṅ: «Nar gēp whaŋ srə?» Treṅ: «Nar grəps Krōk pət gə gēp whaŋ srə?» Treṅ: «Kūks wa pij? Klə? grəps pij? Krāŋ? Gə wəs smraŋ Praŋ? grəps cə? K^wij?? Gə wəs pij? Praŋ? grəps dhāts ?Rət?»

Урок 7.

a) Treṅ: «Whaŋ ʒhoŋ Sər? Tərs? Whaŋ mət ʒhoŋ Sər? Tərs?» Treṅ: «Whaŋ mət ʒhoŋ Maŋs Ləŋ bat Ghrā? Nəj? Whaŋ mət riŋs bə? Hū? ʒhoŋ ghō Kāw bat ləj? Whaŋ riŋs bə? Hū? ʒhoŋ ghō Kāw? Whaŋ mət riŋs Pit lə? tuŋs bat Kōŋ-pan? Riŋs Wa? grəps Kē lə? win? ʒhoŋ Tūŋ Mēt gēp whaŋ srə? Riŋs Nar ʒhoŋ Shāŋ-ghō khōs Tiw?»

b) Tēŋ lu?, pōk. Krōk treṅ: «Kəm thun, whaŋ tēŋ nin ŋhā? shīn teŋ Thā?-paŋ? Tēŋ nin sēm shīn swā bat Kōŋ-pan? Mət tēŋ nin sēm shīn swā bat Kōŋ-pan?» Sin lhə?, pōk. Treṅ: «Tēŋ bə? Ceŋ? sēm shīn? Tēŋ ra? ?it mans swā bat?»

Урок 8.

a) Nəm swhit, treṅ: «Whaŋ ɲrak Pit lə? khlaŋ wa Taŋ? Whaŋ ɲrak lə? khlaŋ? Whaŋ wa cūŋ mēn ɲrak khlaŋ? Gə ɲrak ra? lə? tip wa tōŋ dar?» Tēŋ gə?, treṅ: «Loŋs Maŋs Ləŋ lə? khlaŋ ʒits daŋs Krāp?» Treṅ: «ʒhə? pək srəs whə? whrāk khlaŋ?» Krāŋ ŋā?, treṅ: «Liak Čhrēp lə? khlaŋ? Loŋs ʒits daŋs Krāp wa Krāp Slən? Wa ?rət gə? loŋs Liak Čhrēp lə? khlaŋ?»

b) «Wa dhāts Krāp gu whaŋ du? nhīn? Wa cá? ?Rət gu whaŋ du? nhīn?» Krāp ŋā?, treṅ: «Wa sew? ?Rət kūks Sik^w gə bās?» Krāp ŋā?, treṅ: «Wa ba? Tēŋ kūks Sik^w gə bās? Kūks Sik^w gə bās wa cá? ?Rət? Kūks gə bās wa ba? Tēŋ? Whaŋ gə kūks wa dhāts Čūŋ? Whaŋ wa ba? Tēŋ kūks? Nra? bə? λha? pə cə? wa pij? Klə?? Nra? ʒit snin wa ba? ?Rət?»

Урок 9.

a) ?Rət mhrū?, pōk. Whaŋ treṅ: «Ła mət ʒhoŋ Sər? Tərs?» Tēŋ snru?, pōk. Krōk treṅ: «Kəm thun, whaŋ ʒhoŋ Sər? Tərs?» Sin lhə?, pōk. Krōk treṅ: «Whaŋ wij Sər? Tərs ʒhoŋ?» Treṅ: «Whaŋ mət wij Sər? Tərs ʒhoŋ?» Treṅ: «Wij whaŋ ʒhoŋ Sər? Tərs?» Treṅ: «Wij ba? Krāp slāj whaŋ?» Treṅ: «Wij tēks slāj ŋhāj? nhīn?» Treṅ: «Pə wij tēks slāj ŋhāj? nhīn? Wij cə Taŋ whə? čak gh^wāj?? Pə wij cə Taŋ whə? čak gh^wāj?»

b) Treṅ: «Cə wha? wij ŋhāj? gh^wāj?» Treṅ: «Cə wha? pə wij ŋhāj? gh^wāj?? Cə wha? wij gh^wāj?» Treṅ: «Cə wha? pə wij gh^wāj? ŋhāj?» Treṅ: «ŋhāj? srəs gə cə paŋ?» Whaŋ tem wat: «Wij mūs cə».

c) «Kəm nit, whaŋ Łhuk lhij?, ghəm? ʒits tōŋ sər pək Łhuk Tuj? rōk? Whaŋ wij kəm nit nəm liak Pāts rōk, ghəm? Pəj nəm liak, pət ghəm?»

Урок 10.

a) K^wij? lhə?, pōk. Krōk treṅ: «Whin maŋ gh^wāj?» Whaŋ tem wat: «Whə? suts. Gə whə? rəs krən». Hət tits ŋhā? nit tēn lu?, lur? whə? rəs krən ʒits sər. Sər? Tərs kūks wat: «Thā?-paŋ teŋ wa ŋhāj? tōŋ prə?, cə nijs ?əp. Kōŋ-pan liak shim ŋhāj? sər prə? lhīn».

b) Slhij? nit krāŋ slən, liak whə? rəs krən ʒits pək. Cə? Prən kūks wat: «Siak krāp dər, paŋ teŋ wa Wə?, pho nin gip wəs ŋhā? nin. ŋhā? nit mūs slən, paŋ liak teŋ, pho nin gip wəs rhuk nin».

c) K^wij? lhə?, pōk. Krōk treṅ: «Whin maŋ gh^wāj?» Whaŋ tem wat: «Nhə? cə liak whə? suts, nak thəŋ». Krāp ŋā?, whaŋ waŋ? Łhuk lhij?. Sew? ghin Gēp kla mrā? ŋāj ɲraks whaŋ kla. Cə? ?Aŋ liak Łhuts.

d) Nəm Łər, pōk. Krōk treṅ: «Bə? Hū? mar?, pə gə krāj?» Whaŋ tem wat: «Pə krāj. Gə krāj, pə kit. Nak cə, nhə? sij?».

Часть II. Язык раннеэпиграфической (уроки 11-20)

Тексты даются в раннеэпиграфической (РДК) транскрипции.

Урок 11.

a) Wij slhijš ɲot krāp ɲā?, whaŋ k^wārs wa Daŋ-klōŋ tōŋ kuŋ. Nōp haŋ? wa whaŋ. Whaŋ slheks klōŋ pāts ɲhā? gip bhōŋ. Klōŋ slheks k^wat luns cə? Grāws whaŋ hu pāts nijs gip bhōŋ. Grāws tūts klōŋ hu. Loŋs cāk pū? cūn ləj. ?Ā-wā! Grāws gə mans nhīn suk lias pēr cō? Łaŋ klōŋ hu. Liak gə cə? cə? swōn swōn wraŋ? pū?.

b) Wij gip wəs nijs ɲot, whaŋ źhō? Tiw. Mōts sraŋ?, whaŋ krāk wa dhāts mraws. Ceŋ?-tik^w wəs Mar? cīt mriŋs. Whaŋ du? cāk čhrēk win? ta. Pe? čhrēk riŋs Mar?, wat: «Riŋs nha? phit Tiw srij slhə rəm. Slheks nha? khiak krōp pət. Loŋs źrəs». Mar? tūts Łaŋ whaŋ hu. Loŋs cāk cūn kru?. Mar? gə mans nhīn wraŋ? pū? loŋs.

Урок 12.

a) Wij whaŋ teŋ ɲot, dər źhō? krāŋ Łər, whaŋ nak wat: «Rōk prāk Tūŋ! Ław, źits nhō? cā? khū? whə? hun wa Tiw prōŋ. Wəs bek slhijš paŋ. Wits g^wōŋ thīn mriŋs. Nha? draw? pə Łhuts. Ła slheks nha? ga? thraŋs ?it lu, kəm kla». Rōk prāk Tūŋ kām? prēts λhu?, khij? **slu?** Tūts Łaŋ thīn cə? phrə hēn? **hu**. Loŋs cāk Łhəŋ? wāŋ **khū?** Rə-whaŋ pū? cūn **kru?** Ła gə wraŋ? mans nhīn pū? loŋs. Cə? cə? swōn swōn gə srut giŋ dus cə **hu**.

b) Klə? məts, whaŋ riŋs Druŋs trits k^wəj Khlaŋ-prāk tēw g^wə. Whaŋ nak wat: «Khlaŋ-prāk! Łhəŋ? phrə hēn? cā? Mən Ma? ?əŋ du? thīn mriŋs. Nhō? cā? khōk brit sər whaŋ. Łək źits slāj prōŋ. Whə? lhiak wa dhāts mriŋs. Ņhāj? lhiak pət λhəm haŋ? prōŋ. Slheks nha? tew g^wə!»

Урок 13.

Wij whaŋ gip wəs ?it ɲot, kəps shrēŋ phrāk, tēŋ gō?, Wreŋ K^wijs nəp wəs Mhrū?. Rəp truŋ Łhēŋ. Wreŋ-prāk swā riŋs Mhrū? wat: «Čāks, nhō? sər cā? khū? sij? slhə Wreŋ klōŋ tit. Siak, nhō? cā? liak kəps riŋs nhō? ba? sij? slhə Phuŋ nin. Pə tēk^ws čho? ɲhāj? krā tro. Loŋs sāŋ. Kəm, Ła pəj kām? mhəŋs sər klōŋ whə? cins slūts. Ła mōks thəŋ sər klōŋ k^wān. Kəm, Ła wij riŋs nha? sij? slhə Phuŋ kuŋ, Phuŋ nin. Nha? mə kām? pə dar?. Slheks nha? źān? taŋ slhijš, krōk ?it, cūŋ ləj ?it. Slheks nha? mrā? gip phit, ɲ^wə gip. Slheks wa Čāk ?it lhīn». Mhrū? prēts λhu?, khij? slu?, kām? tūts Łaŋ Wreŋ-prāk hu. Loŋs cāk pū? cūn kru?. Mhrū? gə mans nhīn cə? cə? swōn swōn wraŋ? pū? loŋs.

Урок 14.

Wij k^wə? ɲot čhra kit mūs slən, Brāk Ge? wat: «Pə Gə Ņraks-paŋ! Sŋam?-lur? k^wāŋ? bat sər Lo. Whaŋ riŋs ɲhāj? snho truŋ wa sər. Ła rō k^wəj sŋars ghəm. Ła mriŋs nha? ɲrāks truŋ wa Rhāk. Nha? lə? ɲhāj? kla dāŋs bat sŋam?-lur? wa Kāw-rəŋ. Nha? tāj tat slu?, tip sins. Nuŋ dhāts Łōŋ źhoŋ truŋ nha?, nha? gəp nuŋ dhāts tūr bat. Nha? hu, pət lə? ɲhāj? kla grēms wa krōn. Nha? tāj ghəm tat slu?, tip sins». Brāk Ge? wat: «Pə Gə! Nha? sew? cə?. Nha? draw? sməs wa nuŋ kōŋ. Slheks nha? k^wəŋ ?it, λhij? λok, ghin ɲhā? krā, lhīn gip lhīn. Loŋs źhoŋ nhō? źrəs». Pə Gə prēts, khij? slu? hu. Loŋs cāk Łhəŋ? wāŋ cā? Klōŋ Brāk Mrāŋs Klə cūn kru?.

Урок 15.

a) Wij gip wəs nijs ɲot čhra kit tēŋ snru?, whaŋ źhō? Čūŋ-tiw. Krāk wa dhāts mraws. Wreŋ-prāk wəs Łōŋ rəp truŋ Łhēŋ. Pək haŋs. Whaŋ riŋs Łōŋ cājs wəs Ņ^wā Dhāts-ba? Łhəs Łaŋ, rəm, ɲ^wa, mək źits Hlā? tōŋ tits wa ghāj, k^wat sŋāks tits wa G^win-tuj?. «Slaps swōn swōn cə? cə? cājs wəs Ņ^wā Dhāts-ba?! Mə nha? wəs krēns!» Tūts Łaŋ thīn cə? k^wat hu.

b) Srij Maŋs wat: «Phrə hēn? wāŋ khū? Kus-klōŋ mik^w mik^w khōk mraŋ k^wat səm, trat k^wat tōk. Maŋs draw? srut giŋ wāŋ khū?. Ghraŋ suk lias thut nōp whaŋ mriŋs. Pə kām? pə pən pə k^we. Whaŋ loŋs pət maŋ λeŋs nin tə ghō?. Tāj bat rēk, slheks hu. Maŋs kām? tūts Łaŋ thīn cə? phrə hēn? rā? hu. Loŋs cāk Łhəŋ? wāŋ khū? Kus-klōŋ cūn tēŋ?.

Ypox 16.

a) Whaṅ nām teṅ bat Krōk G^wit. Wij whrēn žits teṅ, žhō[?] Phrə. Nḥāk-gō Nṛaks-pan nōp rīj[?] wa whaṅ. Nhō[?] k^wārs tə. Nṛaks-pan wəs whaṅ. Whaṅ hu. ?Ēn[?], nhō[?] liak. Nṛaks-pan gh^wāts whaṅ liak. Nṛaks-pan hu. Rān whaṅ ?ēn[?]. Grēm ?əm[?]. Whaṅ shən slheks Nṛaks-pan ṅok ṅhā[?] krōk, mrā[?] slhījs phit, Ḥhij[?] ṅhā[?] Ḷok. Nṛaks-pan prēts Ḷhu[?], khīj[?] slu[?]. Kām[?] tūts Łaṅ thīn cə[?] phrə hēn[?] hu rəs. Loṅs čak cūn teṅ[?]. Gə mans nhīn cə[?] swēn wraṅ[?] pū[?] loṅs.

b) Wij waṅ nijs gip wəs sōm nhīn k^wə[?] ṅot, whaṅ žhō[?] Ćūṅ-tiw. Whaṅ mriṅs dars pa Khōk Ḷia[?] riṅs wa Deṅ-tiw. Wit teṅs prēt srij tə nhīn, Khōk čak Ḷhəṅ[?] wāṅ čā[?] Rə K^wijs pū[?] cūṅ ləj. Khōk gə nit loṅs čaṅ Ḷhəṅ[?] pek rā[?] hu. Loṅs kāts khāṅ rāk^w, dun wəs, mrəj du[?], wraṅ[?] mriṅs, rēṅ tuṅ. Mans nhīn ma kaṅ!

Ypox 17.

Wij k^wə[?] ṅot, whaṅ žhō[?] Ćūṅ-tiw. Riṅs Wha. Whaṅ nak wat: «Wha! Phrə hēn[?] Mən-whaṅ du[?] thīn whə[?] dhāts mriṅs. Žhō[?] Ma[?]-whaṅ slhəs Mən, čak prōṅ; bek k^wat nrək; pha whə[?] slhījs paṅ; curs teṅs k^wat min. Ćrā cu[?], ma kām[?] kh^wāt. Whə[?] žrēj təṅ lhə[?], ma kām[?] naw[?]. Kās, thīn Łək rəm cə[?]. Prap pū[?] sēr whaṅ whə[?] slhījs paṅ. Nḥāj[?] mən ?Ən Ḷhuts mriṅs. Wij ?Ən pēn ghō lhīns wat ?Ən teṅs pek srut slhəts wa cu[?]. Kās, sāṅs dun lhə[?].» Whaṅ wat: «?Ā! Riṅs nha[?] Wha gīṅ nhō[?] slhəs čā[?] nām klōṅ. Slheks nha[?] thraṅs ?it lu, mar[?], ?əj, pət, siak, kla, mrā[?]. Slheks nhō[?] čā[?] Nēm-klōṅ gər. Loṅs tus. Mət pats Ḷhəṅ[?] riṅs». Wha loṅs tūts whaṅ hu. Loṅs čak čā[?] Nēm-klōṅ pū[?] teṅ[?].

Ypox 18.

a) Whaṅ dhāts žiak nūṅ wa Kə lhīn Łaṅ. Whaṅ liak. Whə[?] slhə grəps srij ge[?] sew[?] cə[?] gəp liak. Whaṅ k^wəj žits Kə lhīn. Whaṅ ṅraks. Rem Druṅs bōk. Riṅs grəps Pərs sēr mrā[?] čō[?]. Whaṅ wat: «Riṅs grəps Pərs! Nhō khōk tits, Ła gə Ḷia[?] nha[?] ghin gip krā». Whaṅ tits wa Rem kuṅ, lhīn. Riṅs prēts, khīj[?] slu[?]. Wat: «Sew[?] cə[?] nhō[?] ghrūk!» Riṅs tūts Łaṅ whaṅ hu.

b) Siak grəns sw hats Kh^waṅ tuṅs k^wat ghin nijs gip pa khōs Law[?] g^wāj gip čəj[?]. Lə[?] Kh^waṅ K^wijs kūks tōṅ kuṅ. Tōṅ kuṅ nhō[?] wat: «Gu nhō[?] nin. Nhō pət tək, nha[?] Kh^waṅ bat dhāts». Kh^waṅ nhō[?] khīj[?] slu[?], wa Law[?] loṅs ṅhā[?] lhīn. Loṅs tuṅs ?it pa. Law[?] wəs lə[?] Kh^waṅ K^wijs kūks tōṅ kuṅ. Tōṅ kuṅ nhō[?] wat: «Dhaṅ Law[?] gip čəj[?]. Lujs gip čəj[?]. Waj nijs gip čəj[?]. Rə sw hats pət dhaṅ, čək pos slhījs gip čəj[?].»

Ypox 19.

Whaṅ nak wat: «Ba[?] ?Əm! Phrə hēn[?] Mən Ma[?], wāṅ thīn g^wəṅ ?em k^wat tək. Phəjs ṅhāj[?] whə[?] Tiw. ?Rəṅ du[?] dhāts mriṅs. Srut grūj pə Ḷhēṅ paṅ. Maṅ pə gāns wa Mən Ma[?] krēṅ[?] k^wāṅ. Wij thīn čaṅ žəp k^wat mriṅs. Lhiak wij sēr teṅs snhaṅ ṅats k^wat pek. Rāw ghən dhāts mriṅs. Slhəts wāṅ thīn maṅ Ḷiak rəm pū[?] ṅhāj[?] whə[?] Tiw. Phrə koṅ[?] sēr whaṅ phōts mriṅs. Mrən thīn žit ?uj slhə. Ła sew[?] cə[?] pət gəp. Prōṅ čaṅ ghāt kit. Srān srān, slhījs paṅ dhāts coṅs pə žeṅ[?]. ?Ā wā, gh^was! Ła sew[?] cə[?] gūns dēm[?] wa krēn. Wraṅ[?] kōṅ sēr whaṅ.» Whaṅ wat: «Ba[?] ?Əm! Ła wij draw[?] kēṅs sēr whaṅ mriṅs. Mriṅs nha[?] ṅats ṅhāj[?] prōṅ, ṅhāj[?] krā nōps ṅōts. Thrōṅ wa sew[?] dhāts teṅs. Bhēṅ Ḷhəṅ[?] wrəts. G^wəṅ, wij nhō[?] tres. Ła pəj Łoṅ wəs smān. Nha[?] mə kām[?] smāṅ nēṅ. Ghraṅ suk lhiak wīts ṅhāj[?] ?it nin.»

Ypox 20.

Tiw-klōṅ prēts Ḷhu[?], khīj[?] slu[?], wat: «Ḷhəṅ[?] buk cə[?], mraṅ pek! Whaṅ na pət kām[?] gəp thīn kə mriṅs dēṅs mriṅs. Ła nhō[?] lərs pū[?] dhāts saṅs tōṅ thā[?]. Gə kə čak min mraṅ pek. Ła wij ?rət mhrū[?] traw tits wa Rhāk srij. Nḥāj[?] pōk ghāj sṅrāk Rəj tuj[?]. Nḥāj[?] nhō[?] pōk Krāns tuj[?] tōṅ, Dran tuj[?] sēr. Wij Rhāk srhək. Nḥāj[?] wəs pōk Dran tuj[?] tōṅ. Lhiak wij Rhāk srhək.» Whaṅ prēts Ḷhu[?], khīj[?] slu[?], wat: «Klōṅ pə kām[?] pə kraṅs thīn tə hu. Rə saṅs dhrāk. Gə čak Tiw phit hu. Kəps dēṅs dhrāk, rō gijs Ła pōk hu gəṅ kit. Nḥāj[?] nijs nin goṅs treṅ. Klōṅ gə lə[?] Ła mans ?ək nhīn kraṅs thīn tə hu.» Tiw-klōṅ wat: «Whaṅ draw[?] thəṅ ?Ən rīj[?]. Lhə[?] wa sin ?əp.» Whaṅ nak wat: «Klōṅ mraṅ pū[?] Ła druṅ cə[?]. Klōṅ thəṅ phrə hēn[?] tək. Lə[?] Ła sew[?] cə[?] Łaṅ Mən Ma[?] rhat.»

Часть III. Язык позднечжоуской эпиграфики и «Шицзина» (уроки 21-30)

Тексты даются в доклассической древнекитайской (ДДК) транскрипции. Тексты «Шицзина» даются в параллельной ДДК и среднекитайской транскрипции (в целях иллюстрации эволюции рифмовки).

Урок 21.

a) 3in-klōŋ wat: «Phrə hēn?, Lhəŋ? wāŋ cā? du? mriŋh! Gip wəh nić klōŋ pə Lhuć danh ghrā?. Njam koŋ du? thīn mriŋh. Pū? ŋap k^wat 3in. Hrak 3rəh mrān grā?.» Wat: «Ła swhij sew? cə?, mik^w mik^w praŋ? mraŋ tək. Loć pha mraŋ gīŋ. Ghraŋ kraŋh Lhəŋ? lhə?. Lə? du? tāj pək. Gēp gh^wāj manh min. Suk liah rhat rhat wār wār. Manh seŋh de? srhək. Grēm lħuk prāk pek, lərth 3rə?. ?Áć ?ác mən ma?, trinh 3eŋ? pə Lhēŋ. Nu sēp prāk prōŋ. Wa 3in tip 3rəh. Cāk dik^w gh^wāj toŋ.»

b) Cənh klōŋ wat: «Njhāj? wāŋ cā? Lhāŋ-klōŋ ?rəŋ du? dhāć mriŋh. Cājh wəh Ma?-whaŋ gh^wāj sēp prāk mrān, k^wāŋ? Lhəh slhić paŋ tić wa dhāć Lhēŋ; māk pə rē whaŋ.» Klōŋ wat: «Ła Njā? kəm sew? cə?. Kām? srut gīŋ sēr whaŋ praŋ? tək. Treh sēp manh prōŋ. Ła grēm lħuk lərth 3rə?. Pū? sŋhet whaŋ k^wək.»

Урок 22.

a) Wij whaŋ teŋ ŋot chra kit ?rət gə?, Tro-klōŋ Swrā Łāk k^wat kit kəm, g^wīn riw, khiak rhah. Loŋh toh k^wat gh^wāj toŋ. Lə? 3āh gə wāŋ cā?, wāŋ khū?. Wat: «Ła pit kōŋ ?uj ghəh. Dik^w mik^w, pə Lhuć wa k^wat snin. Toh gə gh^wāj toŋ. Lə? swhit gə ceć lhə?. Lə? rāk^w dhāć pa. Lə? ?ēnh 3rə? tah cə?. Dinh wājh tə mheŋ. Njon khrəc gə g^wəh. Cəh klōŋ mrəj du?. Tro prōŋ de? pū?. Gə manh nhīn ma kaŋ. Cə? cə? swōn swōn wraŋ? pū? loŋh haŋ.»

b) Wij whaŋ k^wə? ŋot chra kit tēŋ gə?, cəŋ swōn Rap-ŋe, Ła-Łit Se-wa tə swōn, Ła Kəj-rāh tə ŋon cə? wat: «?Ā wā! Kraŋh cə, Lha Njajh-shra? tə raŋ ghin nə Njēw tə 3ə ba?! Łāk gə kit kəm, pāk, ra?. Lə? toh gh^wāj toŋ. Lə? truj hrāwh sēr cā?. Rāk^w njhāj? ba? smraŋ. ?Əm? lək kāj ma?. Swōn swōn loŋh tə. Ghō? min, de? ŋa?.»

Урок 23.

Wij whaŋ njhā? ŋot dər 3hə? mūh Łər, klōŋ wat: «Nha? Ləj, Ła kēŋ nhə? sēr cā?. Ła kəc pha nhə? səm. Nha? sew? səm ?ujh ghəh. Nha? pə Lhuć. Suk liah k^wān? tip nhə teŋh 3rəh. Ła g^wəŋ ?em nhə? səm. Ła mriŋh nha? teŋh wa Lhəŋ? səm kur. Khrak khrak Deŋ āŋ! Whə? ŋam 3hə? tēh sra?. Pha du? thīn mriŋh. Bat Grā? ghō?, prać k^wat rēŋ srij. ?Ij sew? ghin wij ba?. Grēm whə? k^wə? tu. Tha? Wa? tə thā?. Phrə hēn? Mik^w-klōŋ tə swōn, gə phəc Snhaŋ-klōŋ tə thut nə Deŋ-klōŋ tə nra?. Shrēŋ Tik^w Ləj. De? pek wa 3həj gō tə sra?. De? sew? səm, koŋ crəj. Rēŋ rək nak hlā?. Ghən rāw gə teŋs 3rəh. Whə? kōŋ wa Swhar-ma?-rēŋ klōŋ tə sra?. Swhar-ma?-rēŋ klōŋ slheh Ləj kit kəm pa gāw? riw ra?. Ləj loŋh cāk toh gə pū? toŋ. Loŋh haŋ? wa gə wāŋ cā?, wāŋ pij?, wāŋ mə?, wāŋ khū?.

Урок 24.

Wij whaŋ njhā? ŋot chra kit tēŋ gə?, 3həj pek Brūk-tik^w tə swōn, 3həj-druŋh tə cə? Mriŋh cāk Cə?-druŋh Klaŋ pū? pāk. Loŋh gər gō ge? wraŋ? mriŋh, manh nhīn Mriŋh pū? gə snin. Loŋh haŋ?, loŋh hrāwh wa wāŋ cā? lēŋh-tik^w, wāŋ pij? lēŋh-klan, wa wāŋ cā? Wəh-deŋ wíc tik^w, wāŋ pij? Wəh-deŋ wíc klan, wāŋ khū? 3həj-druŋh, wāŋ mə?. Loŋh gər du? rhū? mə sij?, pū? njhā smraŋ Łəj?. Loŋh gu khū? mriŋh mej shrēŋ. Sik^w sik^w njajh teŋh, pū? njhā cə? sreŋ. Brūk-tik^w Wəh-deŋ rāw wa 3həj prōŋ. Gō ge? slheh tə ?əp nić prāk wəh k^wə? gip wəh k^wə? ?əp la? ?əp tə min nin tā prə?. Gō ge? 3hoŋ kūh tə wat: «Manh slać tić ?a Łə swōn cə? mət whə? lo kə?.» Brūk-cə? Mriŋh wat: «Ła mej səm, ?ujh ghəh. Ła slhić 3rəh, de? lə?. Waj dhāć kōŋ ?rək, dhāć srə?, dhāć dhā, dhāć cə?. De? Łə khāj? srəh.» Cə? swōn wraŋ? pū? loŋh haŋ?.

Υροκ 25.

a) Dik^w Cə? Lon[?]-ne, Łāk gə kit kəm, ʒic cāk gh^wāj toŋ. Tuŋ gārĥ chia? **Łaŋ**. Nɔn mrenĥ khōŋ? **wāŋ**. Khōŋ? krāj nɔn **deŋ**. Loŋĥ bān ʔəm? cu?, gh^wāj gh^wāc prāk **seŋs**. Dik^w wa ʔuj naj. Wīc wa mraŋ **lhə?**. Nĥā lə? ʔēnh lə? **hə?**, lə? rāk^w krāj pin, ba? smraŋ, tah **ʒrə?**. Wāŋ wāŋ slə **slə!** Mrəj du? ma **gə!**

b) Whaŋ swōn Luj-tia?, Łāk gə kit kəm, ʒic cāk gh^wāj toŋ. Tuŋ gārĥ chia? **Łaŋ**. Nɔn mrenĥ khōŋ? **wāŋ**. Loŋĥ haŋ? lə? **hrāwh**, wa nĥāj? wāŋ cā? Mən-**khū?**. Rān rān gh^wāj toŋ! Loŋĥ ʔēnh lə? **hə?**, loŋĥ rāk^w krāj pin ba? smraŋ, gəp nĥāj? bhōŋ **wə?**. Wāŋ wāŋ slə **slə**, manh nĥin ma **gə!** Slać manh swōn **cə?**, wraŋ? pū? kə? **tə**.

c) ʔiw ʔiw rōk **mren**
lək lia? tə **phren**
nĥāj? whə? krāj pin
kā? srit thoŋ **srēŋ**
thoŋ srēŋ kā? **g^wāŋ**
dəŋ kh^waŋ de? **caŋ**
nin tə hūh nĥāj?
gic nĥāj? tu **grāŋ**

ʔjiw ʔjiw luk **māin**
ʒik já cí **phāin**
nĥá hów kə pjin
kó ʒit čĥwe *ʒaiŋ*
čĥwe ʒaiŋ kó **ʔwāŋ**
ʒiŋ khwaŋ ʒé *caŋ*
nín cí xāw nĥá
ʒi nĥá cōw *ʔaiŋ*

ʔiw ʔiw rōk mren
lək lia? tə **hāw**
nĥāj? whə? krāj pin
tək ʔəm khōŋ? **taw**
gij min pə *lēw*
kur cə? de? cək de? **grāwh**
nĥāj? whə? kij? cu?
krāj pin lək ʔēnh lə? **ŋāw**

ʔjiw ʔjiw luk māin
ʒik já cí *xāw*
nĥá hów kə pjin
tək ʔim khúŋ *čew*
ʒi mjin pəw thiew
kūn cij ʒé cək ʒé *ʔaw*
nĥá hów cí cjów
kə pjin sík ʔien jí *ŋāw*

ʔiw ʔiw rōk mren
lək lia? tə **ghəm**
nĥāj? whə? krāj pin
kā? srit kā? **ghəm**
kā? srit kā? **ghəm**
gh^wāj rāk^w chia? **təm**
nĥāj? whə? kij? cu?
lə? ʔēnh rāk^w kraŋ pin tə **səm**

ʔjiw ʔjiw luk māin
ʒik já cí **gim**
nĥá hów kə pjin
kó ʒit kó **gim**
kó ʒit kó **gim**
ʔwā lâk čĥjá *tam*
nĥá hów cí cjów
jí ʔien lâk kə pjin cí **sjim**

Υροκ 26.

a) Khēn ʔij men? **men?**, təŋ paj? nrāwh ʔ^wīn. ʔAn? rə? **tha?** tə, kur cə? **ŋha** tə. Mānh whə? sew? ŋha, gə lu sān? **sān?**. Brāk ŋha rāk^w rāk^w. Gh^wāŋ brāk gə **pran?**. Whə? boh whə? **brāk**, gə ʔraŋ? khōŋ? **tah**. Ron? tə ʒrēm ʒrēm, gānh gānh pāk **pāk**. Gə ŋha wij ghāj? Wij lha? wij **rə?**. Ghāj lə? thāk tə? Wij Łaŋ gəp **riw?**.

b) phramĥ paj? prāk **tu**
lĥiak phramĥ gə **ru**
krēŋ? krēŋ? pə mić
na whə? ʔən? **ʔu**
məj nĥāj? ma **cu?**
lə? nāw lə? **lu**

phwəm pé päik **čəw**
jek phwəm gi **ləw**
kaiŋ kaiŋ pəw mji
nó hów ʔin **ʔəw**
mwij nĥá mü **cjów**
jí nāw jí **jəw**

nĥāj? səm pəj? krāmĥ
pə khāj? lə? **nah**

nĥá sjim pwiŋ kəm
pəw khá jí **nó**

lhiak whəʔ smraŋ Łəjʔ
pə khājʔ ləʔ **kah**

ŋhājʔ səm pəjʔ **diak**
pə khājʔ **tronʔ** lhiajʔ
ŋhājʔ səm pəjʔ **lhiak**
pə khājʔ **kʷrenʔ** lhiajʔ
ʔuj ŋaj lōc lōc
pə khājʔ **sōnʔ** lhiajʔ

c) shəʔ shəʔ kʷrenʔ nhəʔ
pə leŋ khʷeŋ **khʷaŋ**
ciaj ŋhājʔ grūj nin
teh pajʔ tu **ghāŋ**

trək pajʔ ʔūj **ŋūj**
ŋhājʔ mrāʔ sŋūj **lūj**
ŋhājʔ kā tekʷ pajʔ kəm **rūj**
wij ləʔ pə wraŋʔ **grūj**

trək pajʔ kāw **kāŋ**
ŋhājʔ mrāʔ gʷin **ghʷāŋ**
ŋhājʔ kā tekʷ pajʔ lhijʔ **kʷrāŋ**
wij ləʔ pə wraŋʔ **ʎaŋ**

trək pajʔ **cha** həʔ
ŋhājʔ mrāʔ **dā** həʔ
ŋhājʔ bōk **phā** həʔ
wəŋ ghāj **swa** həʔ

Υποκ 27.

lhəp lhəp klōk **prəm**
ləʔ ʔəm ləʔ **whaʔ**
miŋʔ marʔ Łōŋ **səm**
pə ŋaj whəʔ **nāʔ**
shəʔ phon shəʔ **phəjʔ**
ma ləʔ ghrāʔ **srhājʔ**
tək ʔəm māk wəj
gəp nhejʔ Łōŋ **sijʔ**

grāŋ lhūʔ Łhəj **Łhəj**
truŋ səm whəʔ **wəj**
pə whanʔ ʔij nejʔ
bāk sōŋh ŋhājʔ **gəj**
duj wəc Łā khāʔ
gə kām na **ʔəjʔ**
ʔēnh nhejʔ sin smēn
na smraŋ na **Łəjʔ**

kēŋ ləʔ wəc drōk
dək dək gə **təʔ**

jek hōw xwāiŋ díej
pəw khá jí **kò**

ŋá sjim pʷíj **ʔek**
pəw khá **twén** já
ŋá sjim pʷíj **ʔjek**
pəw khá **kwén** já
ʔwíj ŋe díej díej
pəw khá *swán* já

cháj cháj kwén ní
pəw jeŋ khjweŋ *khwaŋ*
cja ŋá ʔwāj níŋ
cè pé cəw *ʔāŋ*

ʔik pé ʔoj **ŋój**
ŋá mə xoj **doj**
ŋá ko čak pé kim **loj**
jwi jí pəw wáin *ʔwāj*

cè pé kāw **kāŋ**
ŋá mə ʔwien **ʔwāŋ**
ŋá ko čak pé ʔj *kwāiŋ*
jwi jí pəw wáin *śaŋ*

cè pé *chjō* hí
ŋá mə **do** hí
ŋá buk **pho** hí
hūn ʔā *xū* hí

ʔjip ʔjip kuk *pūŋ*
jí ʔim jí *hú*
mjín mén duŋ *sjim*
pəw ŋe hōw *nó*
cháj phōuŋ cháj *phwíj*
mū jí ʔá *thiej*
tak ʔim māk wij
gip né duŋ *ʔj*

ʔāiŋ dáw ʔi *ʔi*
ʔūŋ sjim hōw **wíj**
pəw wón ʔji né
bāk sūŋ ŋá **gíj**
ʔwi wíj do khó
gi kām nó **ʔiej**
ʔien né sjin xon
nó xwāiŋ nó **díej**

kien jí wíj ʔauk
ʔik ʔik gi **čí**

ʔēnh nhej? sin smān
 pə ɲhāj? sīt **ləʔ**
 mə dać ɲhāj? raŋ
 mə pat ɲhāj? **kōʔ**
 ɲhāj? kuŋ pə ʎot
 wāŋ swhit ɲhāj? **ghōʔ**

ʒuh gə ʎhəm həʔ
paŋh tə **tu** tə
 ʒuh gə chen? həʔ
wraŋh tə **lu** tə
 ghāj whə? ghāj **maŋ**
 miŋ? mar? **gu** tə
 bram min whə? **sāŋ**
 bā bək **kuh** tə

pə ɲhāj? nə **ʎhuh**
 plan? ləʔ ɲhāj? waj **dhu**
 kəć cra? ɲhāj? tək
 kā? loŋh pə **dhuh**
 siak lhuk khon? lhuk **kuk**
 gəp nhej? tīn **phuk**
 kəć shrēŋ kəć **lhuk**
 pij? ʎa wa **dhūk**

ɲhāj? whə? kij? ʎhuk
 lhiak ləʔ ɲrah **tūŋ**
 ʔēnh nhej? sin smān
 ləʔ ɲhāj? ɲrah **guŋ**
 whə? k^wāŋ whə? **whəć**
 kəć ʎə ɲhāj? **lhəć**
 pə nīmh siak tia?
 ʔij ʎa rə **grəć**

Υροκ 28.

a) thāć nin tem tə
 wij whəm wij **paj**
 nəm cəʔ tə lhaŋ
 wij sŋuj? wij **liaj**
 nra? cəʔ tə lhaŋ

nhəʔ shreŋ nəm cəʔ
 cəh shim? tə **ʒraŋ**
 cəh ʔəć tə **daŋ**
 cəh rōŋh tə **taŋ**
 gə khrəp wāŋ **wāŋ**
 to pəć se **wāŋ**
 tit krā kur **whaŋ**

nhəʔ shreŋ nra? cəʔ
 cəh shim? tə **ʎhajh**

ʔien né sjin xon
 pəw ɲá siet **jí**
 mü ʒèj ɲá laŋ
 mü pwət ɲá **káw**
 ɲá küŋ pəw jwet
 ɣwāŋ sjwit ɲá **ɣáw**

ʒjəw gi sím hí
 pwāŋ cí **cəw** cí
 ʒjəw gi chjén hí
 wāiŋ cí **jəw** cí
 ɣá hów ɣá *mwāŋ*
 mjín mén **gəw** cí
 bwim mjín hów *sāŋ*
 bo bük **kəw** cí

pəw ɲá nlaŋ **xəw**
 pwón jí ɲá we **ʒəw**
 kìj cəʔ ɲá tək
 kó jəŋ pəw **ʒəw**
 sjek jük khóŋ jük **kük**
 gip né tien **phük**
 kìj ʒäiŋ kìj **jük**
 pij jö fü *dok*

ɲá hów cí **thük**
 jek jí ɲò *toŋ*
 ʔien né sjin xon
 jí ɲá ɲò *güŋ*
 hów kwāŋ hów *ɣòj*
 kìj jí ɲá **jì**
 pəw niem sjek cá
 ʔji jö ʎá **gì**

thàj nin cém cí
 jwi hüŋ jwi *pe*
 nam cij cí *zjaŋ*
 jwi xwíj jwi *za*
 ɲó cij cí *zjaŋ*

náj ʒäiŋ nam cij
 cəj chjim cí **ʒaŋ**
 cəj ʔij cí **ʒaŋ**
 cəj lùŋ cí **caŋ**
 gi khip ɣwāŋ *ɣwāŋ*
 cú pwij sje *ɣwāŋ*
 sit ka kün **waŋ**

náj ʒäiŋ ɲó cij
 cəj chjim cí *dì*

cōh ʔəc tə **slēh**
 cōh rōŋh tə **ŋh^wrāj?**
 ma pəj ma **ŋaj**
 wij cu? lək de? **ŋajh**
 ma ba? mō? Lə **raj**

cəj ʔij ci *thiej*
 cəj lùŋ ci *ŋwá*
 mü pwij mü **ŋe**
 jwi cǝw ʔik ʔé **ŋè**
 mü bú málw ji **le**

- b) gh^wāŋ tīw? gh^wāŋ tīw?
 ma ʔəp wa **kōk**
 ma trōk ŋhāj? **shok**
 chej? prōŋ tə nin
 pə ŋhāj? khōŋ? **kōk**
 ŋan when ŋan k^wəj
 buk ŋhāj? prōŋ **ʔōk**

ɣwāŋ tíew ɣwāŋ tíew
 mü ʔjip hü **kuk**
 mü ʔauk ŋá *sjök*
 chjé pəuŋ cji řin
 pəw ŋá khálŋ **kuk**
 ŋən ʔjwen ŋən kwij
 bük ŋá pəuŋ **ʔuk**

gh^wāŋ tīw? gh^wāŋ tīw?
 ma ʔəp wa **sāŋ**
 ma trōk ŋhāj? **raŋ**
 chej? prōŋ tə nin
 pə khāj? la? **mraŋ**
 ŋan when ŋan k^wəj
 buk ŋhāj? ta **smraŋ**

ɣwāŋ tíew ɣwāŋ tíew
 mü ʔjip hü *sāŋ*
 mü ʔauk ŋá *laŋ*
 chjé pəuŋ cji řin
 pəw khá jó **māiŋ**
 ŋən ʔjwen ŋən kwij
 bük ŋá cō **xwāiŋ**

gh^wāŋ tīw? gh^wāŋ tīw?
 ma ʔəp wa **swa?**
 ma trōk ŋhāj? **sla?**
 chej? prōŋ tə nin
 pə khāj? la? **tha?**
 ŋan when ŋan k^wəj
 buk ŋhāj? ta **ba?**

ɣwāŋ tíew ɣwāŋ tíew
 mü ʔjip hü *xú*
 mü ʔauk ŋá **śó**
 chjé pəuŋ cji řin
 pəw khá jó **čhó**
 ŋən ʔjwen ŋən kwij
 bük ŋá cō *bú*

- c) prić paj? ʔor tuj?
 liak ru wa **gə**
 whə? grūj wa wrac
 maj? nit pə **sə**
 ron? paj? ta **klə**
 řiw la? tə **mə**

pì pé ʔjwen śwí
 jek ləw hü **gi**
 hów ɣwāj hü wèj
 mé řit pəw **sji**
 lwén pé cō **ki**
 lieu jó ci *məw*

thut suk wa **cəj?**
 ʔəm? ʔan? wa **ŋej?**
 nra? cə? whə? grāŋ
 whanh ba? mō? smraŋ **Ləj?**
 mhənh ŋhāj? ta kə
 lhuć gəp prāk **cəj?**

čhwit sjük hü **cićj**
 ʔim ʔjén hü **niej**
 ŋó cij hów ɣāiŋ
 wən bú málw xwāiŋ **diej**
 mún ŋá cō ko
 ʔjwi gip päik *cji*

thut suk wa **kān**
 ʔəm? ʔan? wa **ŋan**
 cōh kij cōh **grāt**
 when kla ŋan **mrač**
 dor crin wa **wrac**
 pə grā whə? **ghác**

čhwit sjük hü *kān*
 ʔim ʔjén hü *ŋən*
 cəj ci cəj *ɣət*
 ʔjwen kō ŋən *māj*
 ʔwen cjin hü *wèj*
 pəw ɣə hów *ɣāj*

Υροκ 29.

- a) cōh Łhaj cōh **kho**
k^wəj ŋranh wrac̄ **gō**
kho mrā? lhu **lhu**
ŋan tić wa **zū**
dhāc̄ pa bāt dap
ŋhāj səm cōk **ʔu**
- trək paj? ʔāj kh^wə
ŋan shō? gə **mrāŋ**
nra? cə? dar? grūj
lhiak kāk whə? **grāŋ**
sŋa? nin wə tə
tuŋh Łhəj? chia? **g^waŋ**
- ŋhāj? grāŋ gə lia?
bhēm bhēm gə **mrək**
khōŋh wa dhāc̄ prōŋ
duj ʔin duj **gək**
dhāc̄ pa kur cə?
ma ŋhāj? whə? **wə**
prāk nhej? sra? **sə**
pə na ŋhāj? sra? **tə**
- b) zhaŋ whə? zij
pə khāj? **sū**? lhiaj?
truŋ kōh tə ŋan
pə khāj? **lhū**? lhiaj?
sra? khāj? **lhū**? lhiaj?
ŋan tə **thu**? lhiaj?
- zhaŋ whə? zij
pə khāj? **snhaŋ** lhiaj?
truŋ kōh tə ŋan
pə khāj? **lhaŋ** lhiaj?
sra? khāj? **lhaŋ** lhiaj?
ŋan tə **draŋ** lhiaj?
- zhaŋ whə? zij
pə khāj? **ʔok** lhiaj?
truŋ kōh tə ŋan
pə khāj? **lhōk** lhiaj?
sra? khāj? **lhōk** lhiaj?
ŋan tə **nok** lhiaj?
- c) ʔep ʔəp grāŋ **rhāh**
khəj? pə suk **liah**
wəc̄ grāŋ tāj **rhāh**
- duj wəc̄ cek^w ma **krōk**
ghāj lə? thon ŋhāj? **ʔōk**
- cəj de cəj *khü*
kwij ŋən wəj *γλω*
khü mə jəw *jəw*
ŋən cí fū *zátw*
dāj pü bwāt ʔep
ŋá sjim cak *ʔəw*
- ʔik pé ʔá khəw
ŋən cháj gi **mäiŋ**
nó cí ʔén ɣwäj
jek kāk hōw **ɣäiŋ**
xó nin həw cí
cūŋ ði chjá *gwaŋ*
- ŋá ɣäiŋ gi já
buŋ buŋ gi *məik*
khūŋ fū dāj pəuŋ
ʔwi ʔin ʔwi *gik*
dāj pü kün cí
mü ŋá hōw *fiəw*
pəik hé só **sji**
pəw nó ŋá só **ci**
- zjaŋ hōw zji
pəw khá **sáw** já
ʔūŋ kəw cí ŋən
pəw khá **dáw** já
só khá **dáw** já
ŋən cí *chəw* já
- zjaŋ hōw zji
pəw khá **sjaŋ** já
ʔūŋ kəw cí ŋən
pəw khá **zjaŋ** já
só khá **zjaŋ** já
ŋən cí **ðaŋ** já
- zjaŋ hōw zji
pəw khá **sōuk** já
ʔūŋ kəw cí ŋən
pəw khá *duk* já
só khá *duk* já
ŋən cí **nōuk** já
- ʔjep ʔip ɣäiŋ **lò**
khíj pəw sjük *jà*
wəj ɣäiŋ **tâ lò**
- ʔwi wəj cjak mü *kəuk*
ɣə jí chwen ŋá *ʔuk*

duj wəc nha? ma krā
ghāj lə? sōk nhāj? **ɲok**
swhij sōk nhāj? **ɲok**
tit krā pə **cok**

duj wəc λha? ma **ɲrā**
ghāj lə? thon nhāj? **Λon**
duj wəc nha? ma **krā**
ghāj lə? sōk nhāj? **lhon**
swhij sōk nhāj? **lhon**
lhiak pə nha? **ʒhon**

Υροκ 30.

a) **shāj** gēj **phəj?** gēj
deŋ de? pác **kəm?**
paj? crəm̄h nin tia?
lhiak lə? dhāc **dəm?**

thiaj? gēj **thaj?** gēj
deŋ de? nēm **kə**
paj? crəm̄h nin tia?
wəc nhej? pə **slhinh**

chip chip phen **phen**
mə lhok crəm̄h **nin**
dinh nhej? ɲan lhiaj?
duj nhej? pə **slhinh**

ʒap ʒap phan **phan**
mə lhok crəm̄h **ɲan**
khəj? pə nhej? du?
kəc gə nha? **shan**

kaw nin hū? **hū?**
rāw nin shū? **shū?**
shāŋ thīn shāŋ **thīn**
gij? paj? kaw **nin**
kriŋ paj? rāw **nin**

paj? crəm̄h nin **tia?**
duj tək la? **mə**
cho? paj? crəm̄h nin
dhō pić ʒrē **hlā?**
ʒrē hlā? pə **lək**
dhō pić whə? **pək**
whə? pək pə **du?**
dhō pić whə? **gū?**

Λaŋ whan tə lhū?
ʔaj? wa mē? **khʷə**
lhəh nin mrāŋh **cə?**

ʒwi wəj nó mü ka
yā jí suk **ɲá ɲöuk**
sjwi suk **ɲá ɲöuk**
sit ka pəw **cjöuk**

ʒwi wəj só mü **ɲa**
yā jí čhwen **ɲá jöuŋ**
ʒwi wəj nó mü **ka**
yā jí suk **ɲá zjöuŋ**
sjwi suk **ɲá zjöuŋ**
jek pəw nó **zjöuŋ**

chiej yiej *phwəj* yiej
ʒeŋ ʒé pwàj **kím**
pé cìm nín cá
jek jí dàj **ʒím**

chá yiej *ché* yiej
ʒeŋ ʒé nam *kí*
pé cìm nín cá
wəj né pəw **sjin**

chjip chjip phjen *phjen*
məw jöuk cìm **nín**
ʒin né ɲən já
ʒwi né pəw **sjin**

ʒjep ʒjep phwən **phwən**
məw jöuk cìm **ɲən**
khíj pəw né ʒów
kìj gí nó *chjen*

kew nín xáw **xáw**
lāw nín cháw **cháw**
chāŋ thien chāŋ *thien*
ʒí pé kew *nín*
kiŋ pé lāw *nín*

pé cìm nín cá
ʒwi tiek jó *məw*
chjú pe? cìm nín
dΛw pji ʒāj *xó*
ʒāj xó pəw *ʒik*
dΛw pji hów *pΛk*
hów pΛk pəw *ʒáw*
dΛw pji hów **yáw**

jaŋ wən cí dāw
ʔé hü mΛw *khəw*
ʒì nín məiŋ **cjí**

cāk waj chej? **tə**
 bram prāk kur **cə?**
 kraŋh nə lēŋ **tə**

- b) paj? sla? raj **raj**
 paj? cək tə **maw**
 grāŋ mrāc maj? **maj?**
 truŋ səm Ław **Ław**
 tre ŋhāj tia?
 wəc ŋhāj? səm **?u**
 pə tre ŋhāj? tia?
 wəc ŋhāj? ghāj **gu**
 lhu lhu shāŋ **thīn**
 chej? ghāj **nin** cō

paj? sla? raj **raj**
 paj? cək tə **whic**
 grāŋ mrāc maj? **maj?**
 truŋ səm na **cuć**
 tre ŋhāj tia?
 wəc ŋhāj? səm **?u**
 pə tre ŋhāj? tia?
 wəc ŋhāj? ghāj **gu**
 lhu lhu shāŋ **thīn**
 chej? ghāj **nin** cō

cāk we chjé **śi**
 bwim pāik kün **cjǐ**
 kàiŋ ní thien **ći**

pé só le **le**
 pé cjik **ći mew**
 ɣäiŋ māj mé **mé**
 tūŋ sjim jew **jew**
 ɥe nǎ cá
 wǎj nǎ sjim **?əw**
 pəw ɥe nǎ cá
 wǎj nǎ ɣâ **gəw**
 jəw jəw chāŋ *thien*
 chjé ɣâ *nin* cǎj

pé só le **le**
 pé cjik **ći zjwì**
 ɣäiŋ māj mé **mé**
 tūŋ sjim nǒ **cjwì**
 ɥe nǎ cá
 wǎj nǎ sjim **?əw**
 pəw ɥe nǎ cá
 wǎj nǎ ɣâ **gəw**
 jəw jəw chāŋ *thien*
 chjé ɣâ *nin* cǎj

Часть IV. Язык классического периода (уроки 21-30)

Тексты даются в классической древнекитайской (КДК) транскрипции.

Урок 31.

Mrāṅh-có wat: «Nha ṅháj srá lhok lhiáj. Whəm tán lhiak ṅháj srá lhok lhiáj. Nic tiá pə kháj tək kēm, Liá nha nə chó whəm tán tiá lhiáj. Shrēṅ lhiak ṅháj srá lhok lhiáj. Nājḥ lhiak ṅháj srá lhok lhiáj. Nic tiá pə kháj tək kēm, Liá shrēṅ nə chó ṅājḥ tiá lhiáj. Shrēṅ lhiak ṅháj srá lhok. Srá lhok whó dóm ?a shrēṅ tiá. Kāh pə waj kó tək lhiáj. Sij lhiak ṅháj srá ?āh. Srá ?āh whó dóm ?a sij tiá. Kāh gwrānh whó srá pə beh lhiáj. Na sró nin tə srá lhok māk dóm ?a shrēṅ, cək bram kháj ló tək shrēṅ tiá, ghāj pə loṅh lhiáj? Sró nin tə srá ?āh māk dóm ?a sij tiá, cək bram kháj ló beh gwrānh tiá, ghāj pə waj lhiáj? Łu dé, cək shrēṅ nə whó pə loṅh lhiáj. Łu dé, cək kháj ló bek gwrānh nə whó pə waj lhiáj. Dé kāh srá lhok whó dóm ?a shrēṅ tiá, srá ?āh whó dóm ?a sij tiá.»

Урок 32.

Mrāṅh-có wat: «Prāk Ləj pəj gə kwən pə ʒrəh, pəj gə wó pə wó. Pə rəp ?a ?āk nin tə dhraw, pə lá ?āk nin ṅan. Rəp ?a ?āk nin tə dhraw, lá ?āk nin ṅan, na ló dhraw ?əj dhraw kwān ʒhwáj ?a Łhā thānh. Thwōj ?āh ?āk tə səm, sə lá haṅ nin rəp, gə kwān pə teṅh, maṅh maṅh nan khah tə, nak caṅ mǝn ?an. Dé kāh, ta gō swij whó dán gə lhə mriṅh nə tić tiá, pə dú lhiáj. Pə dú lhiáj tiá, dé lhiak pə sīt zuh ló. Ríw-ghrá Wíc pə sṅo ?wā kwən, pə pe séw kwān. Cinḥ, pə ?ón gīn, pit ló gə lhú. Lwəj Łit nə pə ?wanh, ?rək guṅ nə pə mrón. Kāh wat: «Nhé waj nhé, ṅháj waj ṅháj. Swij dhán sġġk rwáj Łheṅ ?a ṅháj crək, nhé ?an nō mǝn ṅháj cō?» Kāh Łu Łu nan lá tə kriṅ nə pə ʒic Łit ?an. Wan nə tó tə nə tó. Wan nə tó tə nə tó tiá, dé lhiak pə sīt khá ló.» Mrāṅh có wat: «Prāk Ləj ?rēh, Ríw-ghrá Wíc pə kōṅ. ?Rēh lá pə kōṅ, kwən có pə Łu lhiáj.»

Урок 33.

Mrāṅh-có wat: «Ná-có pit toṅh shok nə ghó lək wā?» Wat: «Nan». «Ná-có pit tək pāh nə ghó ?əjh wā?» Wat: «Pó. Ná-có ?əjh gāt.» «Ná-có kwānh wā?» Wat: «Kwānh.» Wat: «Ghē kwānh?» Wat: «Kwānh sāh.» Wat: «ʒic tək tə lha?» Wat: «Pó. Ló shok lek tə.» Wat: «Ná-có ghē wajḥ pə ʒic tək?» Wat: «Ghác ?a krēṅ.» Wat: «Ná-có ló bá cəṅh shwānh, ló ġhīt krēṅ wā?» Wat: «Nan.» «ʒic waj tə lha?» Wat: «Pó. Ló shok lek tə.» «Ló shok lek grēh khréc tiá pə waj rac Łhū Liáj. Łhū Liáj lhiak ló gə grēh khréc lek shok tiá khój waj rac nūṅ pa cō? Chiá, Ná-có ghāj pə waj Łhū Liáj, Liá krōj chó ta gə kuṅ truṅ nə loṅh tə? Ghāj waj phən phən nan lá prāk kōṅ krāw lek? Ghāj Ná-có tə pə dānh ban?» Wat: «Prāk kōṅ tə ʒrəh, kāh pə kháj krēṅ chiá waj lhiáj.» «Nan, cək Łhəh thīn ghrá, dōk kháj krēṅ chiá waj lha? Whó dhác nin tə ʒrəh. Whó séw nin tə ʒrəh. Chiá, ?it nin tə ṅin nə prāk kōṅ tə srá waj brəh; na pit ʒic waj nə ghó loṅh tə, dé srwət thīn ghrá nə rāh lhiáj. Kāh wat: whək rāw səm, whək rāw rək. Rāw səm tiá Łhəh nin. Rāw rək tiá Łhəh ?a nin. Łhəh ?a nin tiá lhəh nin, Łhəh nin tiá lhəh ?a nin. Thīn ghrá tə loṅh ṅājḥ lhiáj.»

Урок 34.

Dhreṅh nin sró Có-Łeuk Noh-có shim Wrac. Wrac sró Ló-kōṅ tə Se trwəj tə. Có-Łeuk Noh-có wat: «Kəm nit, ṅháj ʒit cāk. Pə kháj ló tip kwəṅ. Nḥā sij hó ba!» Mhənh gə bōk wat: «Trwəj ṅháj tiá dwəj lhiáj?» Gə bōk wat: «Ló-kōṅ tə Se lhiáj.» Wat: «Nḥā shrēṅ hó!» Gə bōk wat: «Ló-kōṅ tə Se Wrac tə dán liah tiá lhiáj. Pa-có wat 'ṅhā shrēṅ' ghāj wéc lhiáj?» Wat: «Ló-kōṅ tə Se ghrūk liah ?a Wín-kōṅ tə Łāj. Wín-kōṅ Tə-Łāj ghrūk liah ?a ṅháj. Ba, Wín-kōṅ tə Łāj twān nin lhiáj; gə chó wó pit twān hó.» Ló-kōṅ tə Se tić, wat: «Pa-có ghāj wajḥ pə tip kwəṅ?» Wat: «Kəm nit, ṅháj ʒit cāk. Pə kháj ló tip kwəṅ.» Wat: «Séw nin ghrūk liah ?a Wín-kōṅ tə Łāj. Wín-kōṅ tə Łāj ghrūk liah ?a pa-có. Nḥáj pə nón ló pa-có tə lhú pán ghác pa-có. Swij nan, kəm nit tə ʒrəh kwən ʒrəh lhiáj. Nḥáj pə kám pać.» ġhu ġhíj, khó rwən, khá gə kəm, pat loṅh ġhíj nə ghó pán.

Урок 35.

Sūnh Khrēn caŋ tə Shrá. Mrānh-cə ŋoh ʔa Diak-khwə, wat: «Sən shrēn caŋ ghāj tə?» Wat: «Nhā mən ʔin Shrá kōh praŋ. Nháj caŋ kēnh Shrá whaŋ, λwac nə bré tə. Shrá whaŋ pə Łwat, nháj caŋ kēnh ʔin whaŋ, λwac nə bré tə. Nic whaŋ, nháj caŋ whé srá ŋoh ʔan.» Wat: «Khāj lhiáj, shéŋ ma mhənh gə lhaŋ, ŋwanh mən gə kīj. λwac tə caŋ ghāj na?» Wat: «Nháj caŋ ŋan gə pə rhić lhiáj.» Wat: «Sən shrēn tə təh cək dhāc há; sən shrēn tə ghāwh cək pə kháj. Sən shrēn ló rhić λwac ʔin Shrá tə whaŋ. ʔin Shrá tə whaŋ Łwat ʔa rhić, ló bré səm kwən tə srij. Dé səm kwən tə ʔrə rāuk bré nə Łwat ʔa rhić lhiáj. Waj nin ghin tiá grwəj rhić, ló ʔrəh gə kwən. Waj nin cə tiá grwəj rhić, ló ʔrəh gə bá. Waj nin Łəj tiá grwəj rhić, ló ʔrəh gə ŋraŋ. Dé kwən ghin bá cə ŋraŋ Łəj tuŋ khá nin ŋajh, grwəj rhić, ló saŋ cap. Nan nə pə maŋ tiá, məc tə whé lhiáj!»

Урок 36.

Raŋ Wīc-whaŋ wat: «Kwrá nin tə ʔa kwək lhiáj, ʔin səm ʔan nó há. Ghāj-nəc ŋoŋ, cək Łaj gə min ʔa Ghāj-tōŋ, Łaj gə shok ʔa Ghāj-nəc. Ghāj-tōŋ ŋoŋ, lhiak nan. Chrēt rin kwək tə teŋh, ma na kwrá nin tə loŋh səm tiá. Rin kwək tə min pə krāj téw, kwrá nin tə min pə krāj tāj. Ghāj lhiáj?» Mrānh-cə twəc wat: «Whaŋ hūh tanh. Shéŋ ló tanh loh. Dín nan ká tə; praŋ nənh kəc cap, khəc krāp, lac praŋ nə có. Whək prāk bāh nə ghó tə, whək nhá gip bāh nə ghó tə. Ló nhá gip bāh shawh prāk bāh, cək ghāj na?» Wat: «Pə kháj. Drək pə prāk bāh nó, dé lhiak có lhiáj.» Wat: «Whaŋ na tre ché, cək ma maŋh min tə tāj ʔa rin kwək lhiáj... Nin síj, cək wat: 'pəj nháj lhiáj, swac lhiáj'. Dé ghāj Łəh ʔa cheh nin nə srāt tə, wat: 'pəj nháj lhiáj, praŋ lhiáj'? Whaŋ ma ʔwəj swac. Se thīn ghrá tə min tić ʔan.»

Урок 37.

Mrānh-cə tə Bhreŋ-ruk, wəc gə dhāc pa wat: «Cə tə dhrə krak tə ʔrə ʔit nit nə səm lit nhá, cək khá tə pə wā?» Wat: «Pə dhé səm». «Nan, cək có tə lit nhá lhiáj, lhiak tāj hó. Ŋoŋ nhīn kəj swac, có tə min rhú rwaj trwán ʔa kō hāk; craŋh tiá sānh nə tə slijc paŋ tiá kəj shīn nin há.» Wat: «Ché pəj Gá-səm tə srá tək waj lhiáj.» Wat: «Kəm whé dú nin tə ŋwə laŋ nə wajh tə mək tə tiá, cək pit wajh tə gu mək lá chro hó. Gu mək lá chro nə pə tək, cək pán ta gə nin wā, ʔik lhiak rəp nə gij gə síj lha?» Wat: «Ché cək Gá-səm tə ʔwəj lhiáj.» Łaj nit, kēnh ʔa whaŋ wat: «Whaŋ tə waj tā tiá, ghin tre nhá nin ʔan; tre gə ʔwəj tiá wij Khóŋ Gá-səm.» Wajh whaŋ lhoŋh tə. Whaŋ wat: «Ché cək kwrá nin tə ʔwəj lhiáj!»

Урок 38.

Mrānh-cə wəc Təh Pə-Łəŋh wat: «Cə lhok có tə whaŋ tə dán lha? Nháj mraŋ kūh có. Whé Shrá dhāc pa ʔa ché, lhok gə có tə ʔəj ná lhiáj. Cək sró ʔəj nin pah ta, sró Shrá nin pah ta?» Wat: «Sró ʔəj nin pah tə.» Wat: «ʔIt ʔəj nin pah tə, tuŋh Shrá nin hu tə, swij nit thāt nə gu gə ʔəj lhiáj, pə kháj tək hó. Lín nə trəh tə Craŋ Ŋrək tə krēn, sró nhīn, swij nit thāt nə gu gə Shrá, lhiak pə kháj tək hó. Có wəc Sŋet Ka-tu dán ʔrə lhiáj, sró tə ka ʔa whaŋ srá. ʔhə ʔa whaŋ srá tiá tráŋ ʔiwh pe cwən krəj Sŋet Ka-tu lhiáj, whaŋ dwəj lá waj pə dán? ʔhə whaŋ srá tiá tráŋ ʔiwh pe cwən krəj pəj Sŋet Ka-tu lhiáj, whaŋ dwəj lá waj dán? ʔIt Sŋet Ka-tu, dök na Sūnh whaŋ ghāj?»

Урок 39.

Nóm nin whé mhənh ʔOk Ra-cə wat: «Rij lá lək duk dhrón?» Wat: «Rij dhrón». «Srək lá rij duk dhrón?» Wat: «Rij dhrón.» Wat: «Ló rij lək, cək krəj nə síj; pə lá rij lək, cək tək lək. Pit lá rij wā? Shin ŋraŋh, cək pə tək shəj; pə shin ŋraŋh, cək tək shəj. Pit shin ŋraŋh wā?» ʔOk Ra-cə pə nə twəc. Mraŋ nit tə Cru, ló kūh Mrānh-cə. Mrānh-cə wat: «ʔA təp dé lhiáj, ghāj whé? Pə thwán gə pən nə ʔəj gə māt, paŋ shwənh tə mhök kháj sré kāw ʔa gim rō. Kəm dhrón ʔa wá tiá khəj wəc ʔit kō kəm lá ʔit la wá tə wəc cə? Chó lək tə dhrón tiá lá rij tə khej tiá nə pij tə, ghē teh lək dhrón? Chó srək tə dhrón tiá lá rij tə khej tiá nə pij tə, ghē teh srək dhrón? Wáj, ʔəŋ tə wat: 'Tranh ŋraŋ tə peh nə lwāt tə lək, cək tək lək; pə tranh, cək pə tək lək. Cək caŋ tranh tə wā? Lo tōŋ krā ʔhaŋ nə rō gə thá có, cək tək shəj; pə rō, cək pə tək shəj. Cək caŋ rō tə wā?»

Урок 40.

3ōj nin whó ?it shōj ?it shap nə thá tit tiá. Gə raŋ nin thwət, cōk pit ?emh cú nhuk nə ghó pán. Gə shōj mhənh srá lá ?óm lək tiá, cōk zín puh kwəc lhiáj. Gə shōj kūh gə shap wat: «Raŋ nin thwət, cōk pit ?emh cú nhuk nə ghó pán. Mhənh gə lá ?óm lək tiá, zín puh kwəc lhiáj, nə məc đaj whó hén tiá rē. Nhā caŋ grēn raŋ nin tə srá tə lhiáj.» Cú khó, Łajh zhoŋ raŋ nin tə srá tə. Pēnh kwək truŋ ma lá rəp lhām tiá. Cwət tə tōŋ kwāk ban krēn; tə céc tiá, khət gə Ła. Pə cok, wəh kāh nə tə ļāj. Ché gə waj ?emh cok tə lhú lhiáj. Gə shōj kwəj, kūh gə shap wat: «Raŋ nin tiá, srá ŋáj maŋh nə tuŋ nin lhiáj. Kəm nak ché!» Lá gə shap srān gə raŋ nin nə saŋ khərəp ?a truŋ Łhēŋ, nə raŋ nin məc tə tre lhiáj; Łaj Łaj zhoŋ ŋwác rē, kaw gə shōj shap. Łu kwən có kwān tə, cōk nin tə srá ló gu puh kwəc rhić dāt tiá, gə shōj shap pə sŋo lhiáj nə pə saŋ khərəp tiá kəj həj hó.

Часть V. Язык раннеханьского периода (уроки 41-50)

Тексты даются в древнекитайской транскрипции периода Западная Хань (ЗХ).

Урок 41.

Bhren-ηwan kwən Djáw Լəŋ tiá Djáw tə ta kōŋ cə lhiáj. Ta cə ʔəuŋ, Լəŋ cwás gǝn. Hə pjən khrāk, pjən khrāk kās ʔjəs tiá ʃwá shjən njən... Bhren-ηwan kwən krā rwā rəm mjən krā. Mjən krā whó pek tiá, bānh sānh grāŋ kəp. Bhren-ηwan kwən mrój njən ka rwā danh, rəm kjānh, dhás shawh tə. Mraŋ njət, pek tiá ʔjəs Bhren-ηwan kwən mən, shén wat: «Ghjən mən kwən tə hə ʔjə; ʔjə pə whán shjən ró nə ʔjəs tiá, ló kwən nə kwəs ʔjə nə ʒhjanh shap lhiáj. Ghjən pə grén whé bhraj rəuŋ tə braŋh, nə kwən tə ɣwá kəuŋ rəm nə shawh ghjən. Ghjən ηwanh tək shawh ghjən tiá dhwā.» Bhren-ηwan kwən shawh ʔəŋ, wat: «Nhāk!».

Pek tiá khah. Bhren-ηwan kwən shawh wat: «Kwān ché dhwah cə! Nhé lhok ló ʔjət shawh tə kāh ʃāt ηhā mrój njən. Pə lhiak dóm wā?» Təuŋ pə ʃāt. Ka ʃwás la, pjən khrāk mən ɣrá ʎiah njən ʃāwh ʃāwh ʎjən khá tiá kwājh pānh. Bhren-ηwan kwən kwrəh tə, wat: «Լəŋ ʃá ló dhé ta kwən tiá məs dan kám ʎjət rjój, nə khá tiá ɣāj tāj lhiáj?» Mən ɣrá ʔjət njən ʒjān twəs wat: «Ló kwən tə pə ʃāt shawh pek tiá, ló kwən waj ʔjəh ʃək nə ʒhjanh ʔjə, ʔjə cjət khá nó.» ʔA dé, Bhren-ηwan kwən nhé cām shawh pek tiá mrój njən dhwā, ʔjəs shəwh mən cjənh pek tiá, ʔjən lhiah ʔan. Gə ɣwá, mən ɣrá nhé bəuk ʃāwh ʃāwh rə.

Урок 42.

ʒjən tə wəj Gām-tān, Djáw ʃə Bhren-ηwan kwən gəw kəwh gəp coŋ ʔa ʃhá. ʔAuk lá lək khrāk mən ɣrá whé lón rək mən má brəh gwah tiá njəs gǝp njən krjəj. Bhren-ηwan kwən wat: «ʃə mən nə chwá ʎəŋ, cək dán hə. Mən pə nə chwá ʎəŋ, cək ʃjəp wjət ʔa wrā ʔək tə ɣrá, pjət tək dənŋ coŋ nə whrjān. ʒə pə ηwás sāk, chwá ʔa lək khrāk mən ɣrá, cok hə.» Tək gǝp kəw njən, la ma kháj chwá tiá, ma ló mán njəs gǝp njən. Mən ɣrá whé Mhāw Lhwəs tiá, ʒjəs cānh ʔa Bhren-ηwan kwən wat: «Lhwəs mən kwən caŋ gəp coŋ ʔa ʃhá, ʔauk lá lək khrāk mən ɣrá njəs gǝp njən krjəj, pə ηwás sāk. Kəm ʔjəw ʔjət njən, ηwanh kwən cjət ló Lhwəs brəh wran nə grāŋ hə.» Bhren-ηwan kwən wat: «Sən ʃhən thá Լəŋ tə mən ɣrá, kój nhjən ʔa ché hə?» Mhāw Lhwəs wat: «Səm nhjən ʔa ché hə.» Bhren-ηwan kwən wat: «Ba gǝn ʔjə tə thá ʎas lhiáj, pheh nak twəj tə thá nāŋ ʔəuŋ: gə māt rəp gǝnh. Kəm sən ʃhən thá Լəŋ tə mən ɣrá, səm nhjən ʔa ché hə, cāj wə məs whé ʃá thəŋ lhəŋh, Լəŋ məs whé ʃá mən. Dé sən ʃhən ma ʃá whé lhiáj. Sən ʃhən pə nə. Sən ʃhən rhjəw.» Mhāw Lhwəs wat: «Ghjən nhé kəm njət shén thá nāŋ ʔəuŋ nó! ʃə Lhwəs cəw tək thá nāŋ ʔəuŋ, nhé wén ʎwāt nə thwət, pəj dhək gə māt gǝnh nə ló!»

Урок 43.

Bhren-ηwan kwən kraŋh lá Mhāw Lhwəs krjəj. Gǝp kəw njən saŋ lá mhəuk shawh tə nə məs pás lhiáj. Mhāw Lhwəs pjəs ʔjəs ʃhá, lá gǝp kəw njən rwənh ηajh; gǝp kəw njən krəj bək. Bhren-ηwan kwən lá ʃhá gəp coŋ, ηan gə rhjəs ɣás. Njət thwət nə ηan tə, njət ʔəuŋ pə kwjāt. Gǝp kəw njən wəs Mhāw Lhwəs wat: «Sən ʃhən dán!» Mhāw Lhwəs ʔānh kām, rhək krjəj nə dán, wəs Bhren-ηwan kwən wat: «Coŋ tə rhjəs ɣás rhāŋ ηan nə kwjāt; kəm njət thwət nə ηan coŋ, njət ʔəuŋ pə kwjāt, ɣāj lhiáj?» ʃhá whəŋ wəs Bhren-ηwan kwən wat: «Khrāk ɣāj waj tiá lhiáj?» Bhren-ηwan kwən wat: «Dé Լəŋ tə ʎiah njən lhiáj.» ʃhá whəŋ thjət wat: «Կā pə ɣrá? Nhā nhé lá nə kwən ηan, nhá ɣāj waj tiá lhiáj?» Mhāw Lhwəs ʔānh kām nə ʒjān wat: «Whəŋ tə ʃá ló thjət Lhwəs tiá, ló ʃhá kwək tə təuŋh lhiáj. Kəm gǝp bāh tə nəs, whəŋ pə tək dhə ʃhá kwək tə təuŋh lhiáj. Whəŋ tə mriŋh gwjān ʔa Lhwəs ʎhəw. Nhā kwən ʒhə ʒjān, thjət tiá ɣāj lhiáj? Chiá, Lhwəs mən Լāŋ ló shjət gǝp ró tə Լhəjŋ whəŋh thjən ɣrá; Mən-whəŋ ló prāk ró tə nāŋ nə ghjən ta gwā. Khəj gə ʔjə cwət təuŋh tāj cə? Deŋ nə kah gə ηjəs nə pənh gə ʔwəj! Kəm ʃhá Լhəjŋ paŋ ηhá shjən ró, dhə krak prāk manh. Ché prāh whəŋ tə cjəj lhiáj. Ló ʃhá tə ghan, thjən ɣrá pət nə tāŋ.»

Урок 44.

«Brāk Khé sjáv dhoh có nế; swət swá manh tə təuŋh, həŋ sjoj, ló lá Şhá tanh. ?Jət tanh nə ká ?An-leŋ, cəh tanh nə ŋjaw Ləj-rəŋ, sēm tanh nə nok whaŋ tə sən njoŋ. Ché prāk las tə ?wanh nə Dǰáv tə şá sŋwa nə whaŋ pət tə ?ək ?an. Gəp coŋ tiá waih Şhá, pəj waih Dǰáv lhiáj. Nĥā kwən zĥé zjān, thjət tiá yāj lhiáj?» Şhá whaŋ wat: «Wjəj, wjəj, deŋ nak sən şĥēŋ tə ŋan, kán bhón diá cək nə ló coŋ». Mhāw Lhwəs wat: «Coŋ dēŋh wā?» Şhá whaŋ wat: «Dēŋh hó!» Mhāw Lhwəs wəs Şhá whaŋ tə cáj wó wat: «Chwá kē kwá mrá tə wjət rō.» Mhāw Lhwəs bhón lōŋ bān nə ghwáj cjoŋh tə Şhá whaŋ. Wat: «Whaŋ tāŋ şjāp wjət nə dēŋh coŋ, shjəs tiá ŋĥā kwən, shjəs tiá Lhwəs.» Lhwəs dēŋh coŋ ?a tēnh dán. Mhāw Lhwəs cáj Ĥhów dhə bān wjət nə wó Ĥhów taw gjoŋ kəw njoŋ, wat: «Kōŋ saŋ lá şjāp ché wjət ?a dāŋ yrá. Kōŋ tĥŋ rōk rōk, şá wəs ?jən njoŋ deŋ zəh tiá lhiáj!» Bhreŋ-ŋwan kwən ló dēŋh coŋ nə kwəj, kwəj tjəs ?a Dǰáv, wat: «Ləŋ pə kām bəuk saŋh zó. Ləŋ saŋh zó tāj tiá shjēn njoŋ, kwrá tiá prāk swá, zjəs ló waj pə ljet thjēn yrá tə zó. Kəm nhé ?a Mhāw sən şĥēŋ nə ljet tə lhiáj. Mhāw sən şĥēŋ ?jət tjəs Şhá nə şó Dǰáv dhón ?a kəw tēŋ dhās rhá. Mhāw sən şĥēŋ ló sēm shwōnh tə lat ghaŋ ?a prāk manh tə sjoj. Ləŋ pə kām bəuk saŋh zó!»

Урок 45.

Nwəj kōŋ có Ma-ghəh tiá Nwəj Taw-whaŋ tjáv có nə Nwəj ?Ān-rə-whaŋ ləh mé Ĥĥéj lhiáj... Kōŋ có waj njoŋ njoŋ nə yrah zó; zó ma gjoŋ pə sjawh, krəj khjam nə rjəj krāw tə... Nwəj whó ?ón zó, wat Gwā Leŋ, nhjōn shjət gjoŋ, krā bhrən, waj Dhās-raŋ Ləj mōn krām tiá... Kōŋ có ?a dé nhé təh ców, dhās wās pjoŋ khrāk. Şhwājĥ dēŋh, kōŋ có zhoŋ ka ghajĥ, ha cáj, zjəs ŋraŋ Ləj mōn Gwā-şĥēŋ... Gwā-şĥēŋ wəh wəs kōŋ có wat: «Gĥjən whé khrāk, zĥé dhé dā təuŋ; ŋwanh ?wáj ka ghajĥ kwājĥ tə.» Kōŋ có ljōn ka nəp dhé. Gwā-şĥēŋ yrah, kjānh gə khrāk Twa Gó. Kāh kwə rəp, lá gə khrāk ŋá, məj çjāt kōŋ có; kōŋ có ŋrān şək lwá wāj. Tāŋ dé də, Nwəj caŋ saŋh cəuŋ tjet pjoŋ khrāk mán dāŋ, dhé kōŋ có ká ców. Dhé njoŋ krəj kwān kōŋ có tjet prjəs. Şhoŋh ghajĥ krəj shjāt mhrāh Gwā-şĥēŋ. Gwā-şĥēŋ gjoj kōŋ có şək təuŋ pə pranĥ, nhé... zəwh ka. Tjəs krā, kōŋ có ljōn Gwā-şĥēŋ zhwáj danĥ zhwājĥ, pjānh cānh pjoŋ khrāk. Pjoŋ khrāk krəj kraŋ... Kōŋ có khé, waj dów, Gwā-şĥēŋ zjān. Gwā-şĥēŋ ?jən wəs kōŋ có wat: «Kəm njət, Leŋ tə waih kōŋ có lhiak cok há. Leŋ nhé Ləj mōn bhéw kwrān tiá lhiáj, nə kōŋ có shjōn ?wáj ka ghajĥ, zjəs ŋraŋ Leŋ ?a təuŋh njoŋ kwājĥ zhwājĥ tə təuŋ... Nan, Leŋ lhok zəwh kōŋ có tə mheŋ, kāh kwə rəp kōŋ có ka ghajĥ dhé təuŋ; kwājĥ khrāk, lá kwān kōŋ có. Kōŋ có lwá kōŋ. Dhé njoŋ krəj ló Leŋ waj sjáv njoŋ nə ló kōŋ có waj tāj tiá, nə yrah zó lhiáj.»

Урок 46.

Nwəj ?Ān-rə-whaŋ njəs gjoŋ nhjōn, ?jən Taw-whaŋ ló phājĥ Dǰáv Đaŋ-bhreŋ kwən, wəh cjoŋh praŋ wəj Gām-tān. Kōŋ có cój waj Dǰáv Wjəs-mən-whaŋ Ĥĥéj Bhreŋ-ŋwan kwən pa njoŋ. Şwá lwəs Nwəj whaŋ gəp kōŋ có ta, shéŋ kəwh ?a Nwəj. Nwəj whaŋ şó caŋ kwən Cjoŋh Pró caŋ gjoŋ manh təuŋh kəwh Dǰáv. ?jən whaŋ şó şəh tiá kəwh Nwəj whaŋ wat: «Nĥā kōŋ Dǰáv, tānh māh chiá yrah, nə ta gwā kām kəwh tiá, ló brāt Dǰáv, pjət laj praŋ sən kjāk tə.» Nwəj whaŋ khón, şó njoŋ tó Cjoŋh Pró, rhjəw kwən pək Nəp. Mheŋ waj kəwh Dǰáv, ljet dhə rháj twān, ló kwān manĥ. Bhreŋ-ŋwan kwən şó tiá kwān kās saŋ dok ?a Nwəj, nanĥ Nwəj kōŋ có wat: «Ləŋ şá ló zjəs boh waih ŋmōn ?jən tiá ló kōŋ có tə kāw ŋajĥ, wājĥ nə kəp njoŋ tə khwōnh. Kəm Gām-tān tānh māh grəuŋ ?jən, nə Nwəj kəwh pə tjəs. ?Ān zĥé kōŋ có nə kəp njoŋ tə khwōnh lhiáj? Chiá, kōŋ có coŋh kheŋ Ləŋ, khəs tə grəuŋ ?jən, dök pə rjēn kōŋ có cój lĥia?» Kōŋ có gwrānh tə, şwá shéŋ Nwəj whaŋ... Nwəj whaŋ ?wəjh ?jən, təuŋ pə lēŋ kōŋ có. Kōŋ có zjəs dāk təuŋ pə nə tək tə ?a whaŋ. Kjəs pə dök şĥēŋ nə reŋh Dǰáv maŋ... lhok ló khrāk wāj phwah ?jən kwən, lá Dǰáv kwa sjój. Grāŋ kwājĥ Ləj mōn, kjānh Gwā-şĥēŋ, gwah kəwh şá ló lhok sjój ?jən kwən zaŋh. Lĥə kwjāt nə grāŋ... Kōŋ có grāŋ şwá ró, sēm pə khwrās, wat: «Nĥā şá ló dhé Gwā-şĥēŋ tiá brəh há, thjēn yrá māk pə mən. Kəm ŋĥā chiá sjój, nə Gwā-şĥēŋ cōŋ ma ?jət ŋan pānh lĥə sōŋh ŋĥáj, ŋĥáj khój whó şá ljet cə?» Bəuk ljōn ka whrjān, mhənh Gwā-şĥēŋ.

Урок 47.

Gwā-šhēn shawh wat: «Ghjən käh te kōŋ có tə whrjān lhiáj... Leŋ mən Cjənh Pró tə pran bwa dan zhhé whan ɲhwājh nōs, nə Na Kə cwās grēŋ thwət nəp whan ɲhwājh nōs. Rək nē shjāt tə. Leŋ mən Na Kə bá waj nən sá sāt. Na Kə cəj tə sēm nhjōn, ʒjəs whan ló ɣrá lhok gəw pūh gə bá gəw, māk nē tək... Kōŋ có sá khrāk čām gə gəw dhwā, kraŋh cjənh Na Kə. Na Kə tə lhok wajh kōŋ có sjój, ma sá lhə, käh məs whá rāh ná...» Kōŋ có zhoŋ gə kjōs, shén Na Kə. Na Kə kwáj dāwh pran bwa, lá kōŋ có. Gwā-šhēn wat: «Caŋ zhhé ɲwās, twá reŋh whó sá pə dōw... Kōŋ có cjet gōp bwa, nə Cjənh Pró pə dəwh kōŋ có pran nə bæuk shén tə, ʒəh pjət ɲwaj há. Ghjən khrāk dā tiá Twa Gó kháj lá kwa. Ché nən rək ʒó. Cjənh Pró lēŋ, dhās dán; pə lēŋ, kháj sá kək tə.» ?A dé, kōŋ có khrəp. Gwā-šhēn wat: «Kōŋ có ?wəjh sjój lhia? ɣāj khrəp lhiáj?» Kōŋ có wat: «Cjənh Pró ɣrāk čak səuk caŋ, khón pə lēŋ, pjət tāŋ sāt tə, dé ló khrəp ná. Khój ?wəjh sjój cə?» ?A dé, kōŋ có shén Twa Gó. Twa Gó shawh wat: «Ghjən nhé dhó céŋ ká tāw dā tiá, nə kōŋ có shjən sáwə zhən tə... Kəm kōŋ có whó kəp. Ché nhé ghjən grāwh mriŋh tə chjəw lhiáj...» Kōŋ có lhwəs grāŋ. Tjəs ɲap, káw ɲwəj whan reŋh lōh Cjənh Pró. Cjənh Pró gōp bwa, nə tə, lhok ma lēŋ. Twa Gó lhəwh sljəs gjəp kən lɲjət twəj, twəj sāt Cjənh Pró. Kōŋ có lhwəs caŋ Cjənh Pró kwən... Cjənh pran, kək ʒjən kwən. ʒjən kwən kré khah.

Урок 48.

Rənh Saŋ-na tiá Djáw nən lhiáj. Waj Djáw gwrānh tiá réŋ Mriwh Gjən liah nən. Djáw Wjəs-mən-whan də tək Šhá Wāj-gé pek. ʒjən Taw-whan mən tə, sá nən lwəs Djáw whan ta: «ɲwanh ló gjəp ɲhá deŋ shén lek pek». Djáw whan lá dhās caŋ kwən Rjam Pháj ta dhās ghjən mə. Lhok lá ʒjən, ʒjən deŋ khón pə kháj tək, dhā kjānh khə. Lhok mət la, cjet gwrānh ʒjən pran tə rə. Kjəs məs dəŋh, gəw nən kháj sá pūh ʒjən tiá, məs tək. Gwrānh tiá reŋh Mriwh Gjən wat: «Ghjən liah nən Rənh Saŋ-na kháj sá.» Whan mhənh: «ɣāj ló te tə?» Twəs wat...: «Ghjən shjāt ló waj gə nən lón ʒó, whó təh mə, ɲaj kháj sá.» ?A dé, whan dawh kjānh, mhənh Rənh Saŋ-na wat: «ʒjən whan ló gjəp ɲhá deŋ shén lek kwrá nən tə pek. Kháj lá pə?» Saŋ-na wat: «ʒjən ghan nə Djáw nhjauk, pə kháj pə ɲá.» Whan wat: «Chwá ɲhə pek, pə lá ɲhá deŋ, nās ɣāj?» Saŋ-na wat: «ʒjən ló deŋ gəw pek nə Djáw pə ɲá, khok zhhé Djáw. Djáw lá pek nə ʒjən pə lá Djáw deŋ, khok zhhé ʒjən. Kwjən tə nəs čək, nēŋh ɲá ló bó ʒjən khok.» Whan wat: «Dwəj kháj sá tiá?» Saŋ-na wat: «Whan pjət ma nən, ghjən ɲwanh bhón pek wán sá. Deŋ nəp Djáw nə pek rhjəw ʒjən; deŋ pə nəp, ghjən shén wān pek kwəj Djáw.» Djáw whan ?a dé lhwəs khján Saŋ-na bhón pek. Sən nəp ʒjən. ʒjən whan zhwáj taŋ dhə kjānh Saŋ-na. Saŋ-na bhón pek cwāh ʒjən whan. ʒjən whan dhās há, dhwān ló gjəh mrój nən gəp cáj wó. Cáj wó krəj wā: «Manh swas!»

Урок 49.

Saŋ-na gjój ʒjən whan ma ?əh dhan Djáw deŋ. Nhé ʒjān wat: «Pek whó grā. Shén kjój gjəh whan.» Whan dəwh pek. Saŋ-na ?jən dhə pek khak rəp, ?áj dhwá, ná, pat dán thoŋ kwān. Wəs ʒjən whan wat: «Dhās whan lhok tək pek, sá nən pat ta tjəs Djáw whan. Djáw whan sjət dawh ghwən ghjən ɲajh, krəj wat: 'ʒjən rəm, bó gə ghan, ló khōŋ ɲan gəw pek, dhan deŋ khón pə kháj tək'. ɲajh pə lhok lá ʒjən pek. Ghjən ló waj pāh ?əj tə krāw danh pə saŋ khə, maŋh dhās kwək wā! Chiá, ló ?jət pek tə käh ɲrak ghan ʒjən tə hwān pə kháj. ?A dé, Djáw whan nhé cəj krēh ɲhá njət, sá ghjən bhón pek, prjās sōŋh ta ?a Lhēŋ. ɣāj tiá? ɲam dhās kwək tə ?wəj ló sljəw kraŋh lhiáj. Kəm ghjən tjəs, dhās whan kjānh ghjən rhat kwānh, rjəj cjet dóm kah. Tək pek, dhwān tə mrój nən, ló hajh rōŋh ghjən. Ghjən kwān dhās whan ma ?əh dhan Djáw deŋ ?əp, käh ghjən bæuk chwá pek. Dhās whan pjət lhok kəp ghjən, ghjən dhwā kəm lá pek kwa shwəs ?a dhwá hól!» Saŋ-na dhə gə pek ɲēh dhwá, lhok ló kək dhwá. ʒjən whan khón gə phājh pek, nhé lhə lhiāh käh shén, dawh whó slə ?ānh dā, kjój zhoŋ ché ló wán gjəp ɲhá tā lá Djáw. Saŋ-na dāk ʒjən whan dhək ló cāh laŋ waj lá Djáw deŋ, ljət pə kháj tək. Nhé wəs ʒjən whan wat: «Wāj-gé pek thjən ɣrá sá goŋh dhwān pów lhiáj. Djáw whan khón, pə kām pə ɲanh. Djáw whan sōŋh pek də cəj krēh ɲhá njət. Kəm dhās whan lhiak ɲaj cəj krēh ɲhá njət, ljat ków pjən ?a Lhēŋ. Ghjən nhé kām dán pek.»

Урок 50.

ʒjən whaŋ dāk tə, təuŋ pə kháj ghaŋ lwāt. Lhwəs ɲá çəj ɲhá njet, ɭiah Saŋ-na Kwán-den çhwan ɭiah. Saŋ-na dāk ʒjən whaŋ swjəj çəj, kwjät bó ʔauk, pə dhaŋ den. Nhě səs gə ʒhoŋ tiá ʔəjh gāt, grwəj gə pek, ʒhoŋ kəŋh lhěw maŋ, kwəj pek wa ʒjáv. ʒjən whaŋ çəj ɲhá njet ɣwá, nhě ɭjat kéw pjən rjəj ʔa ɛhən, ɭjən ʒjáv səs tiá Rənh Saŋ-na. Saŋ-na tjəs, wəs ʒjən whaŋ wat: «ʒjən ʒjəs Mriwh-kəŋ ɭá rə njes gjəp la kwən məs dan whá kjən mraŋ ʔauk ɭok tiá ɭhiáj. Ghjən khón kjānh khə ʔa whaŋ nə bó ʒjáv, kāh rəŋh nən çhə pek kwəj. Krjānh tjəs ʒjáv hə. Chiá, ʒjən ghaŋ nə ʒjáv nhjauk. Dhās whaŋ khján ʔjət krjās tə səs tjəs ʒjáv, ʒjáv rəp bhón pek rə. Kəm ɭá ʒjən tə ghaŋ nə sən kāt gjəp ɲhá tā, ɭá ʒjáv, ʒjáv khój kām rhjəw pek nə tək ʒwəj ʔa dhās whaŋ wā? Ghjən tɛ khə dhās whaŋ tə ʒwəj tāŋ tʔa. Ghjən shén ʒəwh ɭāŋ wāk. Wjəj dhās whaŋ ɭá ghwən ghjən dəuk ɲajh tə.» ʒjən whaŋ ɭá ghwən ghjən saŋ gjəj nə hə. Čáj wə whək lhok ɭjən Saŋ-na khá. ʒjən whaŋ ʔjən wat: «Kəm sāt Saŋ-na, təuŋ pə nə tək pek ɭhiáj, nə ʒwat ʒjən ʒjáv tə hwān. Pə na ʔjən nə gwá ɲwah tə, səs kwəj ʒjáv. ʒjáv whaŋ khój ɭá ʔjət pek tə kāh khə ʒjən ɭhia?» Cwət ɛhən kjānh Saŋ-na, pjət rjəj nə kwəj tə. Saŋ-na kəs kwəj, ʒjáv whaŋ ɭá waj gjən dhās pa, səs pə nok ʔa ta gwā, prjās Saŋ-na waj danh dhās pa. ʒjən ɭhiak pə ɭá den ɭá ʒjáv, ʒjáv ɭhiak təuŋ pə ɭá ʒjən pek.

Часть VI. Позднедревнекитайский язык (уроки 51-56)

Тексты даются в древнекитайской транскрипции периода Восточная Хань (ВХ).

Урок 51.

Khōŋ cjauk tōŋ nām **pwəj**,
 Nhǎ rǎ ?jət bhāj **wāj**.
 Gjəp sām nǎ cək sāh,
 Gjəp sjəs ʔrəuk ʒhō **ʔəj**.

Gjəp nhǎ dhān khōŋ **gwā**,
 Gjəp rhəuk zhoŋh éa **éa**.

Gjəp shjət we kwən bwǎ,
 Sjəm ʔəuŋ ʒəŋ khǎ **prəj**.
 Kwən kəs we pwá rəh,
 Cǎw ciət ʒjeŋ pwə **zé**.
 ʒhjanh shjap rhjəw khōŋ bwan,
 Sjəŋ kiānh ʔəŋ nət **həj**.

Kiē mreŋ nǎp kəj **cək**,
 ʒǎh ʒǎh pwə tək **sjək**.

Sām nət dwǎn nhǎ phjət,
 Dhās nǎn kǎh gjam **lhəj**.
 Pəj wè cək cāk lhəj,
 Kwən krǎ bwǎ nān **we**.
 Shjap pwə khēm khwa ʒǎ,
 Dhā rhjəw mwa ʒǎ **sé**.
 Bjanh khǎ brāk kōŋ mǎ,
 Gəp ʒə sjəŋ khjǎn **kwəj**.

Pwá rəh tək mwən éa,
 ʒəŋh dāŋ khié ʔǎ **mǎ**:
 Né ʒǎ bāk rök sjəŋh,
 Griéŋ bəuk tək chjé **bwǎ**.
 Kiət pwat goŋh cǎm zhiak,
 Wāŋ ʒjwan goŋh we **wǎ**,
 Goŋh ʒəh nǎs sām nhiən,
 ʒǎ nhé mwəs we **kwǎ**.
 nǎ grēŋ mwa phjan zhǎ,
 ʔǎ ?əh ʔəs pwə **gwǎ**?

?ǎ mǎ wəs pwá rəh,
 ʔǎ nhǎ thās khwa **khwa**!
 Chjé bwǎ mwa riǎj ciət,
 Kǎ dóŋ ʒjəs cwan **zəw**.
 Nhā ?əh kwǎ gwrəj phwǎn,
 Nhǎ khǎj tək ʒjəs **zəw**?
 Tōŋ krǎ whǎ giən nǎ,
 ʒjəs mhjeŋ ʒjən Rǎ-**phwa**.

Khá riēn řǝj mwa pjǝj,
 ?Ǟ mó wè ríhá **gǝw**,
 Bjanh khá sǝk khján cǝ,
 Khján khá řǝnh māk **rhjǝw**.

Pwá rǝh řǝj ghwáj kǝwh,
 Bwǝk řwǝj khié ?Ǟ **mǝ**.
 Kǝm nák khján chjé bwǝ,
 Čǝuŋ rhǝw pwǝ bǝuk **chjwá**.
 ?Ǟ mó tǝk mwǝn cǝ,
 řhwǝj řǝj bjanh dhǝs **ná**:
 řǝw cǝj mwa řǝ ?wǝs,
 řǝ kám řǝh bwǝ **řǝ**.
 řhǝ řǝ sǝt ?ǝn řǝh,
 Wǝs pwǝ řǝj řhǝj **řǝ**.
 Pwá rǝh mhǝk mwa hjǝj,
 Čǝh řǝiǝs whriǝn nǝp **řǝ**.
 Kǝ řǝn wǝs řǝn bwǝ,
 Křǝj ?iǝnh pwǝ nǝ **řǝ**.
 řhǝ řǝs pwǝ khwa khřǝj,
 řǝk řǝk whǝ ?Ǟ **mǝ**.
 Khřǝj dhǝn řǝmh whriǝn krǝ,
 řhǝ kǝm chjǝ řǝh **řwá**.
 Pwǝ kwǝ tǝj kwǝj whriǝn,
 Whriǝn řǝt řǝj řǝj **chjwá**.
 řǝ chjé řǝ řǝj řǝh,
 řǝnh mwǝt wǝj řhǝ **řǝ**.

Урок 52.

řǝn bwǝ wǝs řwá rǝh,
 Mwǝt bǝuk řhǝj řhwǝn **wǝn**.
 Wǝj řǝk řhǝ řǝj řǝwǝs,
 řhǝh krǝ řǝ kwǝs **mǝn**.
 Bhǝj řǝh řhwin kǝj mó,
 Čǝnh cǝ kám řǝs **čwan**,
 řǝwh řǝh ghǝn cǝk řǝk,
 řǝj řhǝj ?wǝj khǝ **řǝn**.
 Wǝs řǝn mwa řwǝj kwǝh,
 Kǝj řhǝj řwǝt dhǝs **řǝn**.
 řhǝj krǝj bhǝj khwa khján,
 řǝ řǝn bǝuk řǝ **whriǝn**.

řhǝj whǝ řǝwh ?řǝw řǝw,
 ?wǝj řwǝj řǝs řhǝj **kwǝh**.
 řǝj řǝ bǝuk twǝ řǝh,
 řǝs krǝk řwǝ řǝj **nǝj**.
 řǝj řǝ rhǝk řhǝt řǝj,
 řǝk řǝk řhǝj řǝ **řǝj**.
 řhwǝt řhwǝt kǝk řǝs řǝh,
 Čǝj čǝj řhǝ řǝ **řǝj**.

N̄ən ʒhjanh mhwət zhiak pró,
 Pwə cjok ɲreŋ ɣwá **n̄ən**.
 Rhjəw dh̄é cāk khján sé,
 ?A kəm mwa wás **?jən**,

ʒə ʒə we ?ān ?wəs,
 Kwó kwó māk sjaŋ **mwaŋ**.
 Kiē mreŋ ɲwās zhok ʒah,
 Sjən bwó khó ɲam **caŋ**,
 ʔak ɲhá sjəwh krēp ghwəŋ,
 ʒəh ʒəh sjəs ɲhá **lōŋ**,
 Cjok ɣrá ɲhjaŋ sjə rjəj,
 Dhwā ʒaŋh ləh mūh **kwāŋ**.
 ?Jaw ɲak rəw wān sāh,
 N̄ó ʔak mreŋ ɲwat **tāŋ**.
 Kjəj ɲa sjauk shōŋ kəŋ,
 Khwá ɲa gəŋ cwa tān,
 Sjam sjam cāk siēh bāh,
 Cjeŋ mjawh sás mwa **ʒōŋ**.

ʒaŋh dāŋ prjās ?ā m̄ó,
 ?Ā m̄ó ná pwə **ćó**.
 Siak cāk ɲá ɲé ʒə,
 ʒhiēŋ sjáw chwət ʒá **ró**,
 P̄n ʒjəs mwa krāwh śwəŋh,
 Khiám krwəjh kwəs krā **cjó**.
 ʒəw m̄ó ʒjan brāk tā,
 Pwə khəm m̄ó khwa **ʒó**,
 Kəm ɲət whriān krā khá,
 Reŋh m̄ó rāw krā **rhó**.
 Khak ʒá sjáw kā brat,
 Rwəs rāk ran cwa **cjó**.

Sjən bwó ɕha rə ʒə,
 Sjáw kā só bhwa **ʒaŋ**,
 Kəm ɲət bháj khwa khján,
 Sjáw kā ɲa ɲhá **ɕaŋ**,
 Ghən sjəm zhán kōŋ m̄ó,
 H̄əw ʒjəs sjaŋ bhwa **cjaŋ**.
 ɕha shjət gəp ɣrá kəw,
 Hə heh māk sjaŋ **mwaŋ**.
 Čhwət mən təŋ ka khah,
 L̄iəj rāk prāk ʒa **ɣāŋ**.

Pwá rəh mr̄á ʒh̄ó ʒiān,
 Sjən bwó ka ʒh̄ó **ɣwá**.
 ?ənh ?ənh hā lhiəŋh lhiəŋh,
 Kwa wás dhās lh̄əw **khwá**.
 ɣrá mr̄á ɲəp ka ʔəuŋ,
 Təj dhwā goŋh ɲó **ɲá**.
 ʒás pwə sjaŋ kriək khreŋ,
 Chjá ʒāmh whriān krā **khá**.

Nhā kəm chjá phwah **pwá**.
 Pwə kwó tāj whriān kwəj,
 Žas thiən pwə sjan **bwó**.

Υροκ 53.

Sjən bwó wəs pwá rəh:
 Kóm kwən khwa khwa **gwrōj**,
 Kwən kəs nák kiānh rok,
 Pwə kwó mwanh kwən **rō**.
 Kwən tāj cāk bhān žiak,
 Shjap tāj cāk bhā **wój**,
 Bhā wój nən h ná sjə,
 Bhān žiak mwa twán **že**.
 Nhá whó shjən bwá mren,
 Sjenh grēh bāwh ná **rhwōj**.
 Khón pwə nám nhá žəh,
 Nrak žó cjan nhá **gwrōj**.
 Ká shów dan rāw rāw,
 Nəs žjen lōh žəj **žəj**.
 Nəp mən žan h krā dān,
 Cjənh lwəs mwa nrān **ne**.
 Žā mó dhās phwá cān,
 Pwə dā cǰ žjəs **kwəj**.
 Gjəp sēm krāw rnhá cək,
 Gjəp sjəs nō žhō **žəj**,
 Gjəp nhá dhān khōh gwā,
 Gjəp rhəuk tē riōj **ne**.
 Gjəp shjət khján rnhá krāh,
 Wəs njan mwa žas **wəj**.
 Nhá kəm mwa žwōj kwāh,
 Pwə nren nō žjəs **kwəj**.
 Rān-cə žhām žā mó:
 Né zət mwa žwōj kwāh.
 Žā mó dhās prəj **zhwōj**.
 Whriān krā gjəp ža nət,
 Gwiān ren khján mō **rō**.

Wən whó lhəs sēm **rhāh**,
 Žlāw liāw šas mwa **šōh**.

Nhiən só gjəp priāt ków,
 Bjanh njan tā ren **žhō**.
 Žā mó wəs žā ná:
 Nhá khá khah žəh **cə**.
 Žā ná grām rwəs tēp:
 Rān-cə čha whriān **žə**,

Pwá rəh kiānh tiēh niēh,
 Kiōt žas pwə brat **re**.
 Kəm nət wəj žjen neh,
 Khón chjé žəh pwəj **ge**.

ʒjə́s khǎ́ dwǎ́n rē **sjǎn**,
 Zha zha krēṅ wə́s ć.
 ?ǎ́ mǎ́ brāk mḗ **nǎn**,
 Bhrən ʒhjanh whó chjé ná,
 Śó ćek whriān krǎ́ **mǎn**.
 Pwə khēm rəh nǎn bwó,
 Khój gǝp reṅ rhāṅ **kwǎn**.
 Griēṅ khǎ́ kwǎ́ṅ mhwənh sjənh,
 Pwə tǝk bjanh sjaṅ ṅá.
 Mḗ nǎn khá swá nǝt,
 Zhəm khján ʒəṅ shjéṅ **whriān**.
 Śwat whó Rān krǎ́ ná,
 ʒəṅ ʒiak whó gwrānh **kwān**.
 Wəh whó lhǝ́s ṅhá rhāṅ,
 Kaw ʒat mwə́s whó **mǎn**.
 Khján ʒəṅ we mḗ nǎn,
 ćwá bhá lǝṅ ṅá **ṅan**.
 Ɖək śwat thǎ́s ćów krǎ́,
 Whó chjé reṅ rhāṅ **kwǎn**.
 Kə́s zhok kiǝt dhǎ́s ṅe,
 Kāh khján rē kwə́s **mǎn**.
 ?ǎ́ mǎ́ zhǎh mḗ **nǎn**:
 ná ćjǎ́ sǎn whó ʒás,
 Rhǝ́w mǎ́ khój kǎm **ṅan**.
 ?ǎ́ ṅreṅ tǝk mwəh ć,
 Ɖəṅṅh nǎn sjəm Ɖəṅṅ **bwan**.

Ká ṅan wə́s ?ǎ́ mhǝ́s:
 Cǎk kiǝ́s ʒǎ́ pwə raṅ?

Sǎn krǎ́h tǝk pwá rəh,
 Ƴwǎ́ krǎ́h tǝk rhāṅ **kwǎn**.
 Bré thǎ́s ná thiǝn lheh,
 Cjok ʒó wreṅ ṅhá **śǎn**.
 Pwə krǎ́h ṅeh rhāṅ ƀǝj,
 Gə́ wǎṅ zhok ʒǎ́ **wǎn**?

Ƴpok 54.

Rān-ćə ṅáj dhwā́ tǝp,
 Ró ʒət ná ṅreṅ **ṅan**.
 Zhǎh krǎ́ ʒəh pwa siēh,
 Ɖəṅṅ lhǝ́w whriān ṅreṅ **mǎn**.
 ćhá bwənh ćek ṅreṅ ?əh,
 Ná tǝk ʒjə́s nǎm **ćwan**?
 Sjwəj ʒá pwá rəh ?jaw,
 Ga wǎ́s wréṅ mwa **ʒwan**.
 Tǝṅ ćjət sjaṅ ṅá wǎ́,
 Bjanh khǎ́ cǎk mǎn ?jǎn.
 Mḗ nǎn ʒrǎ́ ʒaṅ khá,
 Nhāk nhāk bəuk nǎ́hé nǎ́hé.

Whriān bá brāk pwá **kwən**,
 Ƴrá kwān bhónj šó mriṅh.
 Nān lhām dhās whó **zwan**.

Pwá kwən tāk mwən cə,
 Sjam təuŋ dhās hwān h́.
 Gjóji riēk bəuk khōj cá,
 Bjanh rhjəs chjé ŋwat nōs.
 Rhəuk gəp cəŋh sjan ʔəŋh,
 Raŋ kjət səm gjəp ńət.

Kəm zó nəs gjəp shjət.
 Khreŋ khá khá žeŋ **mən**.
 Krāw ŋá sōk caŋ sók,
 Rāk žiak ná bhəw **whən**.
 Shiēŋ cjauk brāk gəuk pwanh,
 Sjšés krōk roŋ cijé **phwan**.
 ʔĀ ná zhwe prəm tʔwán,
 Kəm ka ŋok cāk **rwən**.
 Ɖək Ɖok shiēŋ shōŋ mrá,
 Rəw sá kəm rwá ʔān.
 Cəj žjan səm prāk mwanh,
 Krəj žoŋh shiēŋ sjə **chwən**.
 Šəp shé səm prāk phjət,
 Krāw Kwán žhó gwriē **cən**.
 Šhjoŋ nən sjəs ŋhá prāk,
 ʔWət ʔwət təŋ gwənh **mən**.

ʔĀ mǝ wəs ʔā **ná**:
 Ček tāk pwá kwən cá,
 Mreŋ ńət rə ŋreŋ **nhá**.
 Ƴā pwə cāk ʔəj žaŋ,
 Māk reŋ žəh pwə **ká**.
 ʔĀ ná mhək mwa hjeŋ,
 Shəw krən ʔrám khwá dhiē,
 Rwəs rāk bjanh ná **sjá**.
 Že ŋhá rəw re thāp,
 Čhwət təh žiān šhōŋ **Ƴrá**.

Cá shəw Ɖhə tāw čhiak,
 Wó shəw cəp rəŋ rā.
 Ɖaw žeŋ sjəwh rəŋ ghwən,
 Mwán žeŋ tān rā šām.

ʔƏmh ʔəmh ńət zhok miēŋ.
 žəw sjə čhwət mən **dhiē**.
 Pwá rəh mwən chjé pranh,
 ʔJən gəw krāh žāmh **kwəj**.
 Mwəs cəs nəs səm ró,
 Šhwəj žhāŋ mrá prəj ʔəj.

Sjən bwə cək mrá hjeŋ,

ñhjaṗ rjǝj sjaṗ boṗ **ṗreṗ**.
 Ṙe źé kāh nǝn rǝ,
 Ṙhaṗh nān źaw sjaṗ **mwaṗ**.
 Ká shǝw phrāk mrǝ́ ṗān,
 Cjǝ nānh sǝ sjaṗ **śaṗ**.
 Śjǝś kwǝn brat ṗhǝ́ ṗwǝ́,
 Nǝn ʒǝh ṗwǝ khǝ́ **raṗ**.
 Kwǝ́ ṗwǝ ná sǝn ṗwanh,
 Wǝh ṗwǝj kwǝn śá **zhaṗ**.
 Nḥǝ́ whǝ shjǝn bwá mǝ́,
 Prāk prāk kjam lǝj **mreṗ**,
 Żǝ ṗhǝ́ ṗǝṗh lǝ́ nǝn,
 Kwǝn whriān ṗǝ́ śá **mwaṗ**.

Ṙṗok 55.

Pwá rǝh wǝś sjǝn bwǝ:
 Gǝh khreṗ tǝk kǝw **shjan**.
 Bhān źiak ṗwaṗ chjǝ́ ṗwǝ́,
 Khǝ́ źǝ cjwǝt shiǝn **nhiǝn**.
 Bhā wǝj ṗǝt ṗǝ nǝn,
 Bjanh cāk tānh zhiak **kriān**.
 Khreṗ tāṗ nǝt sǝṗh kwǝś,
 Nḥā dǝk haṗh wǝṗ **zjwan**.
 Sjǝn bwǝ wǝś ṗwá rǝh:
 Ṙǝ́ ṗǝh čhwǝt chjé **ṗan**?
 Lǝṗ źé bháj prāk prāk,
 Kwǝn nḥé shjap zhiak **nān**.
 Wǝṗ zjwan ṗrǝ́ sjaṗ kiānh,
 Mwǝt wǝj kǝm nǝt **ṗan**.
 Čǝṗ shǝw ṗwǝn lhǝ́w khá,
 Kāk kāk whriān krǝ́ **mǝn**.
 Śhiǝṗ nǝn cāk sjǝj brat,
 Gǝnh ṗǝnh nā khǝ́ **rwǝn**.
 Niǝmh źá śás kriān zhǝ,
 Shiǝn mwanh ṗwǝ bǝuk **zḥjwan**.

Pwá rǝh whriān krǝ́ khah,
 Żǝṗh dāṗ priās ṗǝ́ mǝ́:

Kǝm nǝt dhās ṗrǝm **gān**,
 Gān ṗrǝm ʒhwǝj ʒhwá mhǝk,
 Njam śaṗ kiǝt lhiǝṗ **rān**.
 Nǝ kǝm nǝt miǝṗ miǝṗ,
 Reṗ mǝ́ ʒhǝ́ ṗwǝ́ **tān**.
 Kāh cāk ṗwǝ raṗ kiǝś,
 Mwǝt bǝuk ṗwanh kwǝj **źǝn**.

Sjǝś rǝj khāṗ chjǝ́ dǝk,
 Mriṗh ná nǝm śān **źiak**.
 ṗǝ́ mǝ́ tǝk mwǝn čǝ,
 Riṗ rwǝś ṗǝṗh hjeṗ **rāk**.

Nhá zé dhās krā cǝ,
 zǝ gwrānh ?a dhō **kāk**.
 Žənh mwət wè bwó sjǝj,
 Kwəs zħjanħ zjəŋ ɣǝ **bāk**.
 Tōŋ krā whó ɣiəŋ ná,
 ?lǝw liǝw zǝmh zəŋ **kwāk**.
 ?Ǟ mó we nǝhá ɣəw,
 Bjanħ bəuk zħó tǝnh **zħiak**.

Pwá rəh cəh priās whriān,
 Ðaŋ nānh khōŋ bwaŋ təuŋ,
 Cāk kiəs nhó nǝhé rəp.
 Tǝwán dhwā haŋħ ɣǝ rhó,
 Cjam kiānh zəw cjan prāk.

Gə rǝt ŋwə mrǝ siǝj.
 Sjəŋ bwó nəp shiəŋ **ra**.
 ?Rám ?rám wāŋ ŋəŋ ɣwǝ,
 Žiəuk žiəuk nəŋ diəŋħ **çha**.
 Nǝhá mriŋħ zjwat kəŋ rǝt,
 Wəŋ khǝ sǝj ðaŋ **rhjəw**.

Rhám ɣhwəŋ lǝwǝt sjə rǝj,
 Kǝ səŋ phwah shjəŋ **ze**.
 Pwá rəh mwəŋ çhjé zəh,
 Sjəŋ tɛ ðaŋ brat **re**.
 Bhəj wəj lhiəŋ zħwǝ ɣrǝ,
 Žjəs kwriəh tōŋ nəŋ **kje**.

Rhǝŋ krā ɣəw ɣəp cāŋħ,
 Gəp cāŋħ ɣrǝ šān **bhāŋ**.
 Tōŋ səŋ ðəh zhoŋ prāk,
 Cǝ wó cóŋ ŋǝ **lhōŋ**.
 Kje kje sjaŋ phəuk kās,
 Zhap zhap sjaŋ krāw **lōŋ**.
 Təuŋ whó šōŋ pwəj tiəw,
 Žjəs mhjəŋ we ?wan ?aŋ.
 Nǝŋ dhwā sjaŋ haŋħ mreŋ,
 Žǝh zǝh dǝt ŋǝhá **krēŋ**.
 Grēŋ nəŋ toh cǝk liəŋ,
 Kwrǝ bwó khó bhāŋ **whāŋ**.
 Tǝ zhǝh ɣwǝ sǝs nəŋ,
 Kriās cə zənh mwət **mwəŋ**.

Урок 56.

Nəŋ-zǝŋ Səuŋħ Diəŋħ-prāk nhiəŋ cǝw zə zǝh grēŋ. Boŋ kwǝj, mhwəŋħ cə. Kwǝj ŋaŋ: «Nǝhá zé kwǝj.» Kwǝj mhwəŋħ: «Nǝhá bəuk zǝwəj?» Diəŋħ-prāk kwanħ cə ŋaŋ: «Nǝhá zħiak kwǝj». Kwǝj mhwəŋħ: «Žhok cəs ɣǝ šǝ?» Təp wat: «Žhok cəs ?Wán zħó.» Kwǝj ŋaŋ: «Nǝhá zħiak žhok cəs ?Wán zħó». Žhwəs grēŋ šwǝ ró. Kwǝj ŋaŋ: «Bāh grēŋ thās lhəj, khǝ ɣoŋħ lié sjaŋ tām, ɣǝ ná?» Diəŋħ-prāk wat: «Dhās zǝn». Kwǝj bjanħ səŋ tām Diəŋħ-prāk šwǝ ró. Kwǝj ŋaŋ: «Khreŋ thās ðhóŋ, cjaŋ pwəj kwǝj zħǝ». Diəŋħ-prāk ŋaŋ: «Nǝhá sjəŋ kwǝj, kǝh ŋəŋ ðhóŋ nǝhá». Diəŋħ-prāk ?jəŋ bəuk tām kwǝj, kwǝj rak mwa ðhóŋ. Ná zé cəh səŋ,

Diēnh-prāk bəuk ɲan: «Nɦǎ sjən kwój, pwə ʈə whó yǎ sá ʔwəs ghəh?» Kwój təp ɲan: «Zwəj pwə há nən thwǎh». ʔA zé goŋh grēh lhów; ɲwah ćwój, Diēnh-prāk reŋ kwój sən dǎh, liēŋ ćə, riǎw nán mwa hjeŋ ʔəm. Diēnh-prāk zjəs dǎh, zəw shwəj cāk hjeŋ. Kwój bəuk ɲan: «Yǎ zó whó hjeŋ?» Diēnh-prāk wat: «Sjən sjój, pwə zhəp dǎh ćwój kǎh nɦó. Mwət kwrəh ɲhǎ zhǎ!» Grēh zhok ćəs ʔWán zɦó, Diēnh-prāk bjanh tǎm kwój, ʈak kiǎn zǎŋh, kəp ćəp ćə. Kwój dhǎs wǎ, hjeŋ cāk cāk nán; sǎk yǎǎ, pwə bəuk liēŋ ćə. Kiēnh ćəs ʔWán zɦó ʈəuŋ, yǎǎ ʈak lheh, ɲrwǎh we ʔjət zǎŋ, bjanh mrēh ćə, khóŋ gə pranh ɲrwǎh, thwǎh ćə, tək zjan shiēn ɲhǎ prāk, nɦó khah. Tǎŋ zə ʔiak zəuŋ whó ɲan: «Diēnh-prāk mrēh kwój, tək zjan shiēn ɲhǎ».

Иероглифический минимум к учебнику «Древнекитайский язык».

Примечание. ДК чтения даются в наиболее древнем из реконструированных варианте (раннедревнекитайском). Правила «пересчета» РДК чтений на чтения последующих периодов даются в соответствующих разделах курса. Древнекитайские и современные чтения являются обязательными для заучивания (современные — все, древние — выделенные красным); древние графические формы иероглифов («малая печать», III в. до н. э.) даются лишь в целях общего ознакомления.

Часть I. Язык иньских надписей (уроки 1-10)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 1			
丙	丙	praŋ?	bǐng
寅	寅	Łər	yín
卜	卜	pōk	bǔ
爭	爭	crēŋ	zhēng
貞	貞	treŋ	zhēn
雨	雨	[a] wha? [b] wha-s	[a] yǔ [b] yù
日	日	wat	yuē
其	其	gə	qí
癸	癸	k ^w ij?	guǐ
亥	亥	gə?	hài
不	不	pə	bù
允	允	lur?	yǔn
王	王	whaŋ	wáng
占	占	tem	zhān
丑	丑	snru?	chǒu
己	己	klə?	jǐ
卯	卯	mhrū?	mǎo
壬	壬	nəm	rén
午	午	ŋā?	wǔ
Урок 2			
今	今	kəm	jīn
歲	歲	swhats	suì
商	商	taŋ	shāng
受	受	du?	shòu
年	年	nhīn	nián
來	來	rə	lái
我	我	ŋhāj?	wǒ

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
黍	黍	sla?	shǔ
稻	稻	lhū?	dào
弗	弗	pət	fú
牛	牛	ŋ ^{wə}	niú
犬	犬	kh ^w in?	quǎn
春	春	thun	chūn
甲	甲	krāp	jiǎ
辰	辰	dər	chén
白	白	brāk	bái
馬	馬	mrā?	mǎ
吉	吉	kit	jí
方	方	paŋ	fāng
自	自	ʒits	zì
Урок 3			
庚	庚	krāŋ	gēng
乙	乙	?rət	yǐ
巳	巳	lhə?	sì
勿	勿	mət	wù
入	入	nəp	rù
于	于	wa	yú
辛	辛	sin	xīn
大	大	dhāts	dà(i)
邑	邑	?əp	yì
六	六	rhuk	liù
月	月	ŋot	yuè
生	生	shrēŋ	shēng
七	七	shit	qī
九	九	k ^{wə} ?	jiǔ
求	求	gu	qiú
妣	妣	pīj?	bǐ
日	日	nit	rì
告	告	kūks	gào
中	中	truŋ	zhōng
丁	丁	tēŋ	dīng
戊	戊	mūs	wù

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
上	上	[a] daŋ? [b] daŋ-s	[a] shǎng [b] shàng
河	河	ghāj	hé
Урок 4			
至	至	tits	zhì
子	子	cə?	zǐ
毋	毋	mə	wú
多	多	tāj	duō
后	后	ghō?	hòu
示	示	gej	qí
西	西	sār	xī
東	東	tōŋ	dōng
南	南	nām	nán
北	北	pāk	běi
五	五	ŋhā?	wǔ
Урок 5			
帝	帝	tēks	dì
申	申	slən	shēn
降	降	[a] grūŋ [b] krūŋs	[a] xiáng [b] jiàng
伐	伐	bat	fá
佑	佑	wəs	yòu
洹	洹	wār	huán
作	作	cāk	zuò
茲	茲	cə	zī
禍	禍	gh ^w āj?	huò
余	余	Ła	yú
侯	侯	ghō	hóu
虎	虎	hlā?	hǔ
得	得	tāk	dé
汝	汝	nha?	rǔ
使	使	[a] srə? [b] srəs	[a] shǐ [b] shì
合	合	gəp	hé
以	以	lə?	yǐ
乃	乃	nhə?	nǎi
羌	羌	khlaŋ	qiāng
朕	朕	Łhəŋ?	zhèn

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 6			
身	身	snin	shēn
有	有	whə?	yǒu
疾	疾	ʒit	jí
亡	亡	maŋ	wáng
酉	酉	lu?	yǒu
及	及	gəp	jí
二	二	nijɿ	èr
未	未	məts	wèi
足	足	ćok	zú
旬	旬	whin	xún
崇	崇	suts	suì
艱	艱	krēn	jiān
土	土	thā?	tǔ
兄	兄	smraŋ	xiōng
Урок 7			
從	從	ʒhoŋ	cóng
下	下	[a] ghrā? [b] ghrās	xià
令	令	riŋɿ	lìng
婦	婦	bə?	fù
好	好	[a] hū? [b] hūs	[a] hǎo [b] hào
高	高	kāw	gāo
夷	夷	ləj	yí
眾	眾	tɯŋɿ	zhòng
寇	寇	khōs	kòu
周	周	tiw	zhōu
登	登	tēŋ	dēng
人	人	nin	rén
千	千	shīn	qiān
征	征	teŋ	zhēng
三	三	sēm	sān
呼	呼	swā	hū
一	一	?it	yī
萬	萬	mans	wàn

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 8			
戍	戍	swhit	xū
逆	逆	ŋrak	nì
宗	宗	cūŋ	zōng
門	門	mən	mén
執	執	tip	zhí
用	用	loŋs	yòng
獲	獲	whrāk	huò
射	射	liak	shè
祖	祖	ćā?	zǔ
步	步	bās	bù
御	御	[a] ŋraks [b] ŋra?	yù
鼠	鼠	λha?	shǔ
Урок 9			
唯	唯	wij	wéi
逐	逐	Łhuk	zhú
兕	兕	lhij?	sì
禽	禽	ghəm	qín
鹿	鹿	rōk	lù
Урок 10			
鄙	鄙	prə?	bǐ
亦	亦	lhiak	yì
侵	侵	shim	qīn
田	田	lhīn	tián
昔	昔	siak	xī
俘	俘	pho	fú
十	十	gip	shí
若	若	nak	ruò
往	往	waŋ?	wǎng
小	小	sew?	xiǎo
臣	臣	ghin	chén
車	車	kla	chē
墜	墜	Łhuts	zhuì
嘉	嘉	krāj	jiā
死	死	sij?	sǐ

Часть II. Язык раннечжоуской эпиграфики (уроки 11-20)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 11			
四	𠄎	slhjs	sì
灌	灑	k ^w ārs	guàn
公	公	klōŋ	gōng
宮	宮	kuŋ	gōng
納	納	nāp	nà
錫	錫	slheks	cì (= 賜)
貝	貝	pāts	bèi
朋	朋	bhōŋ	péng
厥	厥	k ^w at	jué
順	順	luns	shùn
休	休	hu	xiū
對	對	tūts	duì
寶	寶	pū?	bǎo
尊	尊	cūn	zūn
彝	彝	ləj	yí
烏	烏	?ā	wū
夙	夙	suk	sù
夜	夜	lias	yè
奔	奔	pār	bēn
走	走	cō?	zǒu
揚	揚	Łaŋ	yáng
孫	孫	swān	sūn
永	永	wraŋ?	yǒng
在	在	ʒhō?	zài
昧	昧	mōts	mèi
爽	爽	sraŋ?	shuǎng
格	格	krāk	gé
廟	廟	mraws	miào
免	免	mar?	miǎn
卽	卽	ćit	jí
命	命	mrjns	mìng
冊	冊	chrēk	cè
書	書	ta	shū

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
疋	疋	phit	pǐ
師	師	srij	shī
司	司	slhə	sī
林	林	rəm	lín
赤	赤	khiak	chì
芾	木	pət	fú
事	事	ʒrəs	shì
簋	簋	kru?	guǐ
Урок 12			
正	正	teŋ(s)	zhēng (zhèng)
伯	伯	prāk	bó
考	考	khū?	kǎo
勳	勳	hun	xūn
邦	邦	prōŋ	bāng
惠	惠	wīts	huì
弘	弘	g ^w əŋ	hóng
天	天	thīn	tiān
肇	肇	draw?	zhào
鬯	鬯	thraŋs	chàng
卣	卣	lu	yǒu
金	金	kəm	jīn
敢	敢	kām?	gǎn
拜	拜	prēts	bài
手	手	ʃhu?	shǒu
稽	稽	khīj?	qǐ
首	首	slu?	shǒu
丕	丕	phrə	pī
顯	顯	hēn?	xiǎn
皇	皇	wāŋ	huáng
帥	帥	srut	shuài
型	型	gīŋ	xíng
致	致	trits	zhì
歸	歸	k ^w əj	guī
貂	貂	tēw	diāo
裘	裘	g ^w ə	qiú

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
文	𠄎	mən	wén
武	𠄎	maʔ	wǔ
鷹	鷹	ʔrəŋ	yīng
克	亨	khōk	kè
弼	弼	brit	bǐ
先	光	sār	xiān
翼	翼	Łək	yì
他	他	slāj	tuō
席	席	lhiak	xí
享	宮	haŋʔ	xiǎng
Урок 13			
既	既	kəps	jì
霸	霸	[a] phrāk [b] prāks	[a] pò [b] bà
立	立	rəp	lì
廷	廷	Łhēŋ	tíng
載	載	cōks	zài
室	室	tit	shì
弔	弔	tēk ^w s	diào
取	取	čoʔ	qǔ
家	家	krā	jiā
株	株	tro	zhū
喪	喪	sāŋ	sāng
非	非	pəj	fēi
夢	夢	mhəŋs	mèng
進	進	cins	jìn
退	退	sluts	tuì
懋	懋	mōks	mào
稱	稱	thəŋ	chēng
官	官	k ^w ān	guān
善	善	darʔ	shàn
璋	璋	taŋ	zhāng
匹	匹	phit	pī
Урок 14			
初	初	čhra	chū
氏	氏	geʔ	shì

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
廣	廣	k ^w āŋ?	guǎng
俞	俞	lo	yú
羞	羞	snho	xiū
追	詎	truj	zhuī
獻	獻	sŋars	xiàn
禽	禽	ghəm	qín
洛	洛	rhāk	luò
宕	宕	dāŋs	dàng
陵	陵	rəŋ	líng
折	折	tat	zhé
首	首	slu?	shǒu
執	執	tip	zhí
訊	訊	sins	xùn
戎	戎	nun	róng
同	同	Łon	tóng
敦	敦	tūr	dūn
陷	陷	grāms	xiàn
誨	誨	smās	huì
工	工	kōŋ	gōng
弓	弓	k ^w əŋ	gōng
矢	矢	ʎhiŋ?	shǐ
束	束	ʎok	shù
孟	孟	mrāŋs	mèng
姬	姬	klə	jī
Урок 15			
鄉	鄉	haŋs	xiàng
左	左	[a] cāj? [b] cājs	[a] zuǒ [b] zuò
吳	吳	ŋ ^w ā	wú
治	治	Łhəs	zhì
場	場	Łaŋ	cháng
虞	虞	ŋ ^w a	yú
牧	牧	mək	mù
玄	玄	g ^w in	xuán
水	水	tuj?	shuǐ
世	世	slaps	shì

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
閑	閑	[a] ghrēn [b] krēns	[a] xián [b] jiàn
穆	穆	mik ^w	mù
明	明	mraŋ	míng
心	心	səm	xīn
哲	哲	zhé	trat
德	德	tāk	dé
虔	虔	ghran	qián
出	出	thut	chū
分	分	pən	fēn
規	規	k ^w e	guī
忘	忘	maŋ	wàng
聖	聖	ʎeŋs	shèng
之	之	tə	zhī
後	後	ghō?	hòu
魯	魯	rā?	lǔ
鼎	鼎	tēŋ?	dǐng
Урок 16			
還	還	whrēn	huán
侑	侑	wəs	yòu
宴	宴	?ēn?	yǎn
會	會	gh ^w āts	huì
咸	咸	grēm	xián
飲	飲	?əm?	yǐn
親	親	shən	qīn
玉	玉	ŋok	yù
夫	夫	[a] pa [b] ba	[a] fū [b] fú
舍	舍	ʎia?	shě
成	成	deŋ	chéng
八	八	prēt	bā
辟	辟	pek	bì
丐	丐	kāts	gài
康	康	khāŋ	kāng
樂	樂	[a] rāk ^w [b] ŋrāk ^w	[a] lè [b] yuè
純	純	dun	chún
眉	眉	mrəj	méi

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
壽	壽	du?	shòu
靈	靈	rēŋ	líng
終	終	tun	zhōng
無	無	ma	wú
疆	疆	kaŋ	jiāng
Урок 17			
嗣	嗣	slhəs	sì
敷	敷	pha	fū
政	政	teŋs	zhèng
民	民	min	mín
酒	酒	cu?	jiǔ
柴	柴	ʒrēj	chái
祀	祀	lhə?	sì
擾	擾	naw?	rǎo
故	故	kās	gù
臨	臨	rəm	lín
法	法	prap	fǎ
保	保	pū?	bǎo
聞	聞	mən	wén
殷	殷	?ən	yīn
邊	邊	pēn	biān
率	率	srut	shuài
冕	冕	mar?	miǎn
衣	衣	?əj	yī
烏	烏	siak	xī
狩	狩	tus	shòu
廢	廢	pats	fèi
Урок 18			
農	農	nūŋ	nóng
僕	僕	bōk	pú
學	學	ghrūk	xué
饑	饑	grəns	jǐn
禾	禾	g ^w āj	hé
秭	秭	ćəj?	zǐ
罰	罰	bat	fá

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
償	償	dhaŋ	cháng
遺	遺	[a] luŋ [b] luŋs	[a] yí [b] wèi
為	為	[a] waj [b] wajs	[a] wéi [b] wèi
則	則	cāk	zé
付	付	pos	fù
Урок 19			
厭	厭	?em	yān
配	配	phəjs	pèi
懷	懷	grūj	huái
耿	耿	krēŋ?	gěng
光	光	k ^w āŋ	guāng
將	將	caŋ	jiāng
集	集	ʒəp	jí
勞	勞	rāw	láo
勤	勤	ghən	qín
肆	肆	slhəts	sì
戮	戮	Liak	yì
威	威	?uj	wēi
曷	曷	ghāt	hé
縱	縱	coŋs	zòng
靜	靜	ʒeŋ?	jìng
懼	懼	g ^w as	jù
湛	湛	dām?	dàn
攻	攻	kōŋ	gōng
逕	逕	kēŋs	jìng
內	內	nāps	nèi
外	外	ŋōts	wài
屏	屏	bhēŋ	píng
位	位	wrəts	wèi
智	智	tres	zhì
庸	庸	Loŋ	yóng
昏	昏	smān	hūn
荒	荒	smāŋ	huāng
寧	寧	nēŋ	níng
夕	夕	lhiak	xí

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 20			
復	復	buk	fù
如	如	na	rú
基	基	kə	jī
定	定	dēŋs	dìng
胤	胤	lərs	yìn
相	相	[a] saŋ [b] saŋs	[a] xiāng [b] xiàng
予	予	ʔa	yú
惟	惟	wij	wéi
朝	朝	[a] traw [b] dhraw	[a] zhāo [b] cháo
朔	朔	srōk	shuò
食	食	lək	shí
敬	敬	kraŋs	jìng
宅	宅	dhrāk	zhái
視	視	gijs	shì
恆	恆	gəŋ	héng
共	共	goŋs	gòng
億	億	ʔək	yì
禮	禮	rījʔ	lǐ
新	新	sin	xīn
冲	冲	druŋ	chóng
烈	烈	rhat	liè

Часть III. Язык позднечжоуской эпиграфики и «Шицзина» (уроки 21-30)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 21			
秦	秦	ʒin	qín
嚴	嚴	ɲam	yán
恭	恭	koŋ	gōng
業	業	ɲap	yè
蠻	蠻	mrān	mán
夏	夏	grāʔ	xià
雖	雖	swhij	suī
秉	秉	praŋʔ	bǐng
福	福	pək	fú
協	協	gēp	xié
和	和	gh ^w āj	hé
桓	桓	wār	huán
姓	姓	seŋs	xìng
是	是	deʔ	shì
敕	敕	srhək	chì
畜	畜	ʎhuk	xù
士	士	ʒrəs	shì
柔	柔	nu	róu
淑	淑	dik ^w	shú
鐘	鐘	toŋ	zhōng
晉	晉	cəns	jìn
莫	莫	māk	mò
國	國	k ^w ək	guó
Урок 22			
擇	擇	ʎāk	zé
鑄	鑄	tos	zhù
畢	畢	pit	bì
忌	忌	ghəs	jì
祭	祭	ćets	jì
庶	庶	tas	shù
慎	慎	dins	shèn
銘	銘	mheŋ	míng
元	元	ɲon	yuán

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
器	器	khṛəts	qì
舊	舊	g ^w əs	jiù
哉	哉	cā	zāi
良	良	raŋ	liáng
慈	慈	ʒə	cí
歌	歌	kāj	gē
舞	舞	ma?	wǔ
語	語	ŋa?	yǔ
Урок 23			
經	經	kēŋ	jīng
畏	畏	?ujs	wèi
軍	軍	kur	jūn
湯	湯	λāŋ	tāng
所	所	sra?	suǒ
敗	敗	prāts	bài
輔	輔	ba?	fǔ
州	州	tu	zhōu
處	處	tha?	chǔ
禹	禹	wa?	yǔ
女	女	nra?	nǚ
叔	叔	tik ^w	shú
齊	齊	ʒəj	qí
力	力	rək	lì
Урок 24			
祈	祈	gər	qí
老	老	rhū?	lǎo
吾	吾	ŋhā	wú
弟	弟	Łəj?	dì
彌	彌	mej	mí
都	都	tā	dū
渝	渝	lo	yú
改	改	kā?	gǎi
史	史	srə?	shǐ
徒	徒	dhā	tú
宰	宰	cā?	zǎi

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
可	可	khāj?	kě
與	與	la?	yǔ
於	於	?a	yú
Урок 25			
翰	翰	gārs	hàn
且	且	chia?	qiě
鳴	鳴	mreŋ	míng
孔	孔	khōŋ?	kǒng
盤	盤	bān	pán
燕	燕	?ēns	yàn
喜	喜	hə?	xǐ
賓	賓	pin	bīn
期	期	gə	jī
者	者	tia?	zhě
友	友	wə?	yǒu
鼓	鼓	kā?	gǔ
野	野	lia?	yě
瑟	瑟	srit	sè
吹	吹	thoj	chuī
笙	笙	srēŋ	shēng
承	承	dəŋ	chéng
筐	筐	kh ^w aŋ	kuāng
行	行	[a] grāŋ [b] ghāŋ	[a] xíng [b] háng
音	音	?əm	yīn
昭	昭	taw	zhāo
君	君	kur	jūn
旨	旨	kij?	zhǐ
式	式	λək	shì
敖	敖	ŋāw	áo
琴	琴	ghəm	qín
Урок 26			
彼	彼	paj?	bǐ
淵	淵	? ^w īn	yuān
鯉	鯉	rə?	lǐ
魚	魚	ŋha	yú

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
游	游	lu	yóu
帛	帛	brāk	bó
黃	黃	gh ^w āŋ	huáng
何	何	ghāj	hé
橐	橐	thāk	tuó
楊	楊	Łaŋ	yáng
柳	柳	riw?	liǔ
汎		phrams	fàn
柏	柏	prāk	bǎi
舟	舟	tu	zhōu
流	流	ru	liú
寐	寐	mijš	mèi
隱	隱	?ən?	yǐn
憂	憂	?u	yōu
微	微	məj	wēi
匪	匪	pəj?	fěi
鑿		krāms	jiàn
據	據	kas	jù
石	石	diak	shí
轉	轉	tron?	zhuǎn
卷	卷	[a] k ^w ren? [b] k ^w rens	[a] juǎn [b] juàn
儀	儀	ŋaj	yí
選	選	son?	xuǎn
采	采	shə?	cǎi
耳	耳	nhə?	ěr
盈	盈	leŋ	yíng
頃	頃	[a] kh ^w eŋ [b] kh ^w eŋ?	[a] qīng [b] qǐng
真		teks	zhì
陟	陟	trək	zhì
姑	姑	kā	gū
酌	酌	tek ^w	zhuó
維	維	wij	wéi
岡	岡	kāŋ	gāng
傷	傷	ʃaŋ	shāng
瘖		dā	tú

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
云		wən	yún
Урок 27			
習	習	lhəp	xí
谷		klōk	gǔ
風	風	prəm	fēng
陰	陰	ʔəm	yīn
黽		miŋʔ	mǐn
勉	勉	marʔ	miǎn
宜	宜	ŋaj	yí
怒	怒	nāʔ	nǔ
體	體	srhōjʔ	tǐ
違	違	wəj	wéi
爾	爾	nhejʔ	ěr
道	道	lhūʔ	dào
遲	遲	ʔhəj	chí
遠	遠	whanʔ	yuǎn
伊	伊	ʔij	yī
邇	邇	nejʔ	ěr
薄	薄	bāk	bó
送	送	sōŋs	sòng
誰	誰	duj	shuí
謂	謂	wəts	wèi
茶	茶	ʔā	tú
苦	苦	khāʔ	kǔ
甘	甘	kām	gān
婚	婚	smən	hūn
濁	濁	drōk	zhuó
屑	屑	sīt	xiè
逝	逝	dat	shì
梁	梁	raŋ	liáng
發	發	pat	fā
躬	躬	kuŋ	gōng
閱	閱	ʔot	yuè
恤	恤	swhit	xù
就	就	ʔuks	jiù

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
深	深	ʃhəm	shēn
淺	淺	čhen?	qiǎn
泳	泳	wraŋs	yǒng
凡	凡	bram	fán
匍	匍	bā	pú
匍	匍	bək	fú
救	救	kus	jiù
能	能	nā?	néng
反	反	plan?	fǎn
讎	讎	dhu	chóu
阻	阻	ćra?	zǔ
賈	賈	kā?	gǔ
售	售	dhus	shòu
育	育	lhuk	yù
恐	恐	khon?	kǒng
顛	顛	tīn	diān
覆	覆	phuk	fù
比	比	pij?	bǐ
毒	毒	dhūk	dú
冬	冬	tūŋ	dōng
窮	窮	guŋ	qióng
詒	詒	Lə	yí
念	念	nīms	niàn
Урок 28			
熊	熊	whəm	xióng
男	男	nām	nán
祥	祥	lhaŋ	xiáng
蛇	蛇	liaj	shé
寢	寢	shim?	qǐn
牀	牀	źraŋ	chuáng
裳	裳	daŋ	shāng
弄	弄	rōŋs	nòng
泣	泣	khreŋ	qì
朱	朱	to	zhū
斯	斯	se	sī

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
地	地	Łhajs	dì
瓦	瓦	ŋhrōj?	wǎ
議	議	ŋajs	yì
罹	罹	raj	lí
鳥	鳥	tīw?	niǎo
穀	穀	kōk	gǔ
啄	啄	trōk	zhuó
粟	粟	shok	sù
此	此	čej?	cǐ
肯	肯	khōŋ?	kěǎn
言	言	ŋan	yán
旋	旋	when	xuán
族	族	zōk	zú
桑	桑	sāŋ	sāng
諸	諸	ta	zhū
栩	栩	swa?	xǔ
泉	泉	zor	quán
衛	衛	wrats	wèi
靡	靡	maj?	mǐ
思	思	sə	sī
聊	聊	rīw	liáo
謀	謀	mə	móu
宿	宿	suk	sù
餞	餞	zan?	jiàn
問	問	məns	wèn
遂	遂	lhuts	suì
姊	姊	čəj?	zǐ
脂	脂	kij	zhī
邁	邁	mrāts	mài
遄	遄	dor	chuán
臻	臻	ćrin	zhēn
瑕	瑕	grā	xiá
害	害	ghāts	hài
馳	馳	Урок 29 Łhaj	chí

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
驅	驅	kho	qū
悠	悠	lhu	yōu
跋	跋	bāt	bá
涉	涉	dap	shè
阿	阿	?āj	ā (ē)
各	各	kāk	gè
許	許	sɲa?	xǔ
尤	尤	wə	yóu
狂	狂	g ^w aŋ	kuáng
麥	麥	mrōk	mài
控	控	khōŋs	kòng
因	因	?in	yīn
極	極	gək	jí
牆	牆	ʒhaŋ	qiáng
茨	茨	ʒij	cí
埽	埽	sū?	sǎo
蕞		kōs	gòu
醜		thu?	chǒu
詳	詳	lhaŋ	xiáng
長	長	[a] draŋ [b] traŋ?	[a] cháng [b] zhǎng
讀	讀	lhōk	dú
辱	辱	nok	rǔ
露	露	rhāks	lù
豈	豈	khəj?	qǐ
雀	雀	ček ^w	què
角	角	krōk	jiǎo
穿	穿	thon	chuān
屋	屋	?ōk	wū
速	速	sōk	sù
獄	獄	ŋok	yù
牙	牙	ŋrā	yá
墉	墉	loŋ	yóng
訟	訟	lhoŋ	sóng
萋	萋		
		Урок 30	
		shōj	qī

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
兮	兮	gēj	xí
譖	譖	crəms	zèn
已	巳	ləʔ	yǐ
甚	甚	dəmʔ	shèn
箕	箕	kə	jī
適	適	[a] tek [b] tək	[a] shì [b] dì
緝	緝	chip	qì
翩	翩	phen	piān
欲	欲	lhok	yù
信	信	slhins	xìn
捷	捷	ʒap	jié
遷	遷	shan	qiān
驕	驕	kaw	jiāo
草	草	shūʔ	cǎo
蒼	蒼	shāŋ	cāng
投	投	dhō	tóu
畀	畀	pits	bì
豺	豺	ʒrə	chái
昊	昊	gūʔ	hào
園	園	whan	yuán
畝	畝	məʔ	mǔ
寺	寺	lhəs	sì
詩	詩	tə	shī
聽	聽	lən	tīng
離	離	raj	lí
稷	稷	cək	jì
苗	苗	maw	miáo
搖	搖	ɬaw	yáo
知	知	tre	zhī
穗	穗	whits	suì
醉	醉	cuts	zuì

Часть IV. Язык классического периода (уроки 31-40)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 31			
掌	𦏧	taŋ?	zhǎng
兼	兼	kēm	jiān
義	義	ŋajs	yì
苟	苟	kō?	gǒu
惡	惡	[a] ?āk [b] ?āks	[a] è [b] wù
患	患	g ^w rāns	huàn
由	由	Łu	yóu
Урок 32			
冠	冠	[a] k ^w ān [b] k ^w āns	[a] guān [b] guàn
坐	坐	ʒhōj?	zuò
塗	塗	Łhā	tú
炭	炭	thārs	tàn
推	推	thūj	tuī
望	望	maŋs	wàng
然	然	nan	rán
去	去	[a] khas [b] kha?	[a] qù [b] qǔ
洩	洩	mōr?	měi
焉	焉	?an	yān
辭	辭	lhə	cí
汙	汙	? ^w ā	wū
卑	卑	pe	bēi
賢	賢	gīn	xián
必	必	pit	bì
佚	佚	Łit	yì
怨	怨	? ^w ans	yuàn
阨	阨	?rēk	è
憫	憫	mrən?	mǐn
袒	袒	dhān?	tǎn
裸	裸	rōj?	luǒ
側	側	ćrək	cè
偕	偕	krīj	xié
失	失	łit	shī
援	援	wan	yuán

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
止	止	təʔ	zhǐ
隘	隘	?rēks	ài
Урок 33			
種	種	[a] tonʔ [b] tonʔ	[a] zhǒng [b] zhòng
乎	乎	wā	hū
織	織	tək	zhí
布	布	pās	bù
否	否	[a] pəʔ [b] brəʔ	[a] fǒu [b] pǐ
褐	褐	gāt	hé
奚	奚	ghē	xī
素	素	sās	sù
易	易	[a] lek [b] leks	[a, b] yì
耕	耕	krēŋ	gēng
釜	釜	baʔ	fǔ
甌	甌	cəŋs	zèng
爨	爨	shōns	cuàn
鐵	鐵	ʎhīt	tiě
械	械	grās	xiè
厲	厲	rats	lì
陶	陶	ʎhū	táo
冶	冶	ʎiajʔ	yě
皆	皆	krəj	jiē
紛	紛	pən	fēn
交	交	krāw	jiāo
憚	憚	dārs	dàn
煩	煩	bar	fán
固	固	kās	gù
獨	獨	dōk	dú
備	備	brəs	bèi
路	路	rāks	lù
或	或	whāk	huò
通	通	slōŋ	tōng
Урок 34			
鄭	鄭	dhreŋs	zhèng
孺	孺	nos	rú

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
端	端	tōr	duān
忍	忍	nər?	rěn
抽	抽	χhu	chōu
扣	扣	khō?	kòu
輪	輪	run	lún
Урок 35			
宋	宋	sūŋs	sòng
楚	楚	shra?	chǔ
遇	遇	ŋos	yù
構	構	kōs	gòu
兵	兵	praŋ	bīng
見	見	kēns	jiàn
說	說	[a] χot [b] χots	[a] shuō [b] shuì
罷	罷	brē?	bà
悅	悅	Łot	yuè
軻	軻	khāj	kē
請	請	sheŋ?	qǐng
願	願	ŋors	yuàn
指	指	kij?	zhǐ
利	利	rhijš	lì
志	志	təs	zhì
號	號	[a] ghāw [b] ghāws	[a] háo [b] hào
仁	仁	nin	rén
接	接	cap	jiē
Урок 36			
寡	寡	k ^w rā?	guǎ
盡	盡	zin?	jìn
凶	凶	sŋoŋ	xiōng
移	移	Łaj	yí
察	察	čhrēt	chá
鄰	鄰	rin	lín
加	加	krāj	jiā
少	少	tew?	shǎo
戰	戰	tars	zhàn
喻	喻	los	yù

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
填	填	dīn?	tiǎn
刃	刃	nərs	rèn
棄	弃	khləps	qì
曳	曳	lats	yì
笑	笑	shaws	xiào
直	直	drək	zhí
異	异	Łəks	yì
刺	刺	čheks	cì
殺	杀	srāt	shā
罪	罪	zūj?	zuì
Урок 37			
平	平	bhreŋ	píng
陸	陆	ruk	lù
持	持	dhrə	chí
戟	戟	krak	jǐ
伍	伍	ŋhā?	wǔ
待	待	dhā?	dài
饑	饥	kəj	jī
羸	羸	roj	léi
溝	沟	kō	gōu
壑	壑	hāk	huò
壯	壮	crəŋs	zhuàng
散	散	sāns	sàn
幾	几	[a] kəj [b] kəj?	[a] jǐ [b] jǐ
羊	羊	lan	yáng
芻	刍	čhro	chú
抑	抑	?ik	yì
誦	诵	lhəŋs	sòng
Урок 38			
勝	胜	λəŋs	shèng
傅	傅	pas	fù
咻	咻	hu	xiū
撻	撻	thāt	tà
引	引	Łin?	yǐn
置	置	trəks	zhì

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
莊	莊	crɑŋ	zhuāng
間	間	krēn	jiān
數	數	[a] sroʔ [b] sros	[a] shǔ [b] shù
居	居	ka	jū
幼	幼	ʔiws	yòu
Урок 39			
任	任	nəm [a] nəms [b]	rén [a] rèn [b]
孰	孰	duk	shú
重	重	dhronʔ	zhòng
色	色	srək	sè
迎	迎	ŋraŋ	yíng
妻	妻	shəj	qī
鄒	鄒	cru	zōu
答	答	təp	dá
揣	揣	thorʔ	chuǎi
本	本	pərʔ	běn
末	末	māt	mò
寸	寸	shūns	cùn
木	木	mhōk	mù
岑	岑	gim	cén
樓	樓	rō	lóu
羽	羽	waʔ	yǔ
鉤	鉤	kō	gōu
輿	輿	la	yú
輕	輕	kheŋ	qīng
翅	翅	teks	chì
應	應	ʔəŋs	yìng
臂	臂	peks	bì
奪	奪	lōt	duó
踰		lo	yú
摟	摟	rō	lóu
Урок 40			
妾	妾	shap	qiè
饜	饜	ʔems	yàn
肉	肉	nhuk	ròu

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
富	富	pəks	fù
貴	貴	kuts	guì
嘗	嘗	daŋ	cháng
矚	矚	grēn	xián
蚤	蚤	cū?	zǎo
起	起	khə?	qǐ
施	施	[a] λaj [b] Łajs	[a] shī [b] yí
談	談	lhām	tán
卒	卒	[a] cut [b] cūt [c] shūt	[a-b] zú [c] cù
郭	郭	k ^w āk	guō
乞	乞	khət	qǐ
餘	餘	Ła	jū
顧	顧	kās	gù
仰	仰	ŋaŋ?	yǎng
訕	訕	srān	shān
庭	庭	Łhēŋ	tíng
觀	觀	k ^w ār	guān
達	達	dāt	dá
希	希	həj	xī

Часть V. Язык раннеханьского периода (уроки 41-50)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 41			
原	𠄎	ɲor	yuán
趙	𠄎	drew?	zhào
最	𠄎	cōts	zuì
客	𠄎	khrāk	kè
蓋	𠄎	kāps	gài
槃	𠄎	bān	pán
汲	𠄎	kəp	jí
美	𠄎	mrəj?	měi
里	𠄎	rə?	lǐ
賤	𠄎	ʒhens	jiàn
幸	𠄎	grēŋ?	xìng
病	𠄎	braŋs	bìng
頭	𠄎	dhō	tóu
諾	𠄎	nāk	nuò
豎	𠄎	dhos	shù
稍	𠄎	srāws	shào
過	𠄎	k ^w ājs	guò
半	𠄎	pāns	bàn
怪	𠄎	k ^w rās	guài
前	𠄎	ʒēn	qián
愛	𠄎	?əjs	ài
斬	𠄎	črām?	zhǎn
造	𠄎	[a] ʒhū? [b] shūs	[a] zào [b] cào
謝	𠄎	lhiaks	xiè
Урок 42			
圍	𠄎	wəj	wéi
約	𠄎	?ak ^w	yuē
勇	𠄎	lon?	yǒng
具	𠄎	gos	jù
敵	𠄎	shēp	shà
血	𠄎	swīt	xuè
華	𠄎	[a] wrā [b] swrā	[a] huá [b] huā
索	𠄎	sāk	suǒ

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
滿	𡗗	mār?	mǎn
毛	𡗗	mhāw	máo
贊	贊	cāns	zàn
員	員	wran	yuán
譬	譬	pheks	pì
錐	錐	tuj	zhuī
囊	囊	nāŋ	náng
留	留	rhiw	liú
穎	穎	wen?	yǐng
脫	脫	λōt	tuō
特	特	dhōk	tè
Урок 43			
竟	竟	kraŋs	jìng
目	目	mhuk	mù
論	論	rūns	lùn
服	服	bək	fú
決	決	k ^w ēt	jué
按	按	?āns	àn
劍	劍	kams	jiàn
歷	歷	rhēk	lì
階	階	krīj	jiē
兩	兩	rhaŋ?	liǎng
叱	叱	thit	chì
胡	胡	ghā	hú
侍	侍	dhə?	shì
懸	懸	g ^w ēn	xuán
壤	壤	naŋ?	rǎng
誠	誠	deŋ	chéng
勢	勢	sŋets	shì
資	資	cij	zī
彊	彊	ghaŋ	qiáng
當	當	tāŋ	dāng
Урок 44			
興	興	həŋ	xīng
舉	舉	kla?	jǔ

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
再	弄	cōs	zài
燒	燒	ṣṇew	shāo
謹	謹	kən?	jǐn
奉	奉	bhoŋ?	fèng
社	社	dia?	shè
狗	狗	kō?	gǒu
銅	銅	Łoŋ	tóng
跪	跪	gh ^w aj?	guì
殿	殿	tōns	diàn
次	次	shijs	cì
招	招	taw	zhāo
堂	堂	dāŋ	táng
等	等	tōŋ?	děng
錄	錄	rok	lù
呂	呂	rha?	lǚ
舌	舌	lat	shé
Урок 45			
魏	魏	ŋuj	wéi
安	安	?ān	ān
肖	肖	sews	xiào
謙	謙	khēm	qiān
貧	貧	bhrən	pín
監	監	krām	jiān
騎	騎	[a] ghaj [b] ghajs	[a] qí [b] jì
虛	虛	hla	xū
市	市	dhə?	shì
屠	屠	dā	tú
枉	枉	? ^w aŋ?	wǎng
久	久	k ^w ə?	jiǔ
顏	顏	ŋrān	yán
愈	愈	lo?	yù
時	時	də	shí
轡	轡	prits	pèi
竊	竊	shēt	qiè
罵	罵	mhrās	mà

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
驚	驚	kraŋ	jīng
抱	抱	bhū?	bào
關	關	k ^w rān	guān
名	名	mheŋ	míng
Урок 46			
破	破	phājs	pò
旦	旦	tāns	dàn
暮	暮	māks	mù
拔	拔	brāt	bá
擊	擊	kēk	jī
壁	壁	pēk	bì
實	實	lit	shí
屬	屬	dok	shǔ
讓	讓	naŋs	ràng
附	附	bos	fù
姻	姻	?in	yīn
困	困	khūns	kùn
憐	憐	rīn	lián
邪	邪	lhia	yé
度	度	dāk	dù
計	計	kīps	jì
赴	赴	phoks	fù
俱	俱	ko	jū
狀	狀	ʒraŋs	zhuàng
快	快	kh ^w rāts	kuài
Урок 47			
符	符	bo	fú
常	常	daŋ	cháng
臥	臥	ŋhōjs	wò
報	報	pūs	bào
仇	仇	[a] gu [b] dhu	[a] qiú [b] chóu
果	果	k ^w āj?	guǒ
盜	盜	dāws	dào
主	主	to?	zhǔ
授	授	du	shòu

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
刀	刀	tāw	dāo
存	杼	ʒhān	cún
秋	焮	číw	qiū
矯	矯	kaw?	jiǎo
代	代	Ľāks	dài
疑	疑	ŋə	yí
袖	袖	lhus	xiù
斤	斤	kər	jīn
椎	椎	tuj	zhuī
解	解	krē?	jiě
Урок 48			
宦	宦	g ^w rāns	huàn
城	城	den	chéng
欺	欺	khə	qī
召	召	draws	zhào
弱	弱	nhek ^w	ruò
奈	奈	nāts	nài
曲	曲	khok	qū
均	均	k ^w in	jūn
策	策	čhrēk	cè
負	負	bə?	fù
完	完	gh ^w ān	wán
章	章	taŋ	zhāng
臺	臺	dhə	tái
奏	奏	cōs	zòu
傳	傳	[a] dhron [b] dhrons	[a] chuán [b] zhuàn
Урок 49			
意	意	?əks	yì
卻	卻	khak	què
倚	倚	?aj?	yǐ
柱	柱	dhro?	zhù
髮	髮	pat	fá
衝	衝	thoŋ	chōng
悉	悉	sit	xī
群	羣	ghur	qún

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
貪	貪	srhēm	tān
空	空	khōŋ	kōng
尚	尚	daŋs	shàng
況	況	smɑŋs	kuàng
齋	齋	crāj	zhāi
戒	戒	krēs	jiè
脩	脩	slhiw	xiū
列	列	rhat	liè
節	節	cīt	jié
倨	倨	kas	jù
戲	戲	hajs	xì
碎	碎	shūts	suì
睨	睨	ŋēs	nì
案	案	?āns	àn
圖	圖	dā	tú
詐	詐	crāks	zhà
佯	陽	laŋ	yáng
設	設	slet	shè
Урок 50			
徑	徑	kēŋs	jìng
堅	堅	kīn	jiān
遣	遣	khen?	qiǎn
介	介	krēts	jiè
強	強	ghaŋ	qiáng
割	割	kāt	gē
誅	誅	tro	zhū
鑊	鑊	wāk	huò
熟	熟	duk	shú
絕	絕	ʒot	jué
厚	厚	gō?	hòu

Часть VI. Позднедревнекитайский язык (уроки 51-56)

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 51			
飛	飛	pəj	fēi
裁	裁	ʒhā	cái
彈	彈	[a] dhār [b] dhārs	[a] tán [b] dàn
悲	悲	prəj	bēi
府	府	poʔ	fǔ
吏	吏	rəs	lì
守	守	tuʔ	shǒu
情	情	ʒeŋ	qíng
房	房	baŋ	fáng
稀	稀	həj	xī
機	機	kəj	jī
息	息	sək	xī
斷	斷	dōnʔ	duàn
嫌	嫌	gēm	xián
難	難	nār	nán
堪	堪	khōm	kān
便	便	bens	biàn
姥	姥	[a] rhūʔ [b] mōʔ	[a] lǎo [b] mǔ
啟	啟	khījʔ	qǐ
母	母	mōʔ	mǔ
兒	兒	ŋe	ér
祿	祿	rōk	lù
結	結	kīt	jié
枕	枕	təmʔ	zhěn
始	始	ʒəʔ	shǐ
偏	偏	phen	piān
斜	斜	lhia	xié
區	區	kho	qū
動	動	dōŋʔ	dòng
專	專	ton	zhuān
忿	忿	phənʔ	fèn
伏	伏	bək	fú
助	助	ʒras	zhù

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
恩	恩	ʔən	ēn
默	默	mhāk	mò
聲	聲	heŋ	shēng
戶	戶	gāʔ	hù
卿	卿	khraŋ	qīng
逼	逼	prək	bī
迫	迫	prāk	pò
但	但	dhānʔ	dàn
暫	暫	ʒāms	zhàn
Урок 52			
陽	陽	Łaŋ	yáng
循	循	lhun	xún
晝	晝	triws	zhòu
縈	縈	ʔ ^w eŋ	yíng
養	養	lhaŋʔ	yàng
仍	仍	nhəŋ	réng
更	更	[a] krāŋ [b] krāŋs	[a] gēng [b] gèng
被	被	bhaiʔ	bèi
繡	繡	sik ^w s	xiù
腰	腰	ʔew	yāo
紅	紅	ghōŋ	hóng
羅	羅	rāj	luó
斗	斗	tōʔ	dǒu
帳	帳	draŋs	zhàng
垂	垂	doj	chuí
香	香	haŋ	xiāng
箱	箱	saŋ	xiāng
綠	綠	rok	lǜ
碧	碧	prek	bì
青	青	shēŋ	qīng
絲	絲	sə	sī
繩	繩	leŋ	shéng
物	物	mhət	wù
慰	慰	ʔuts	wèi
妝	妝	ćraŋ	zhuāng

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
著	箸	trak	zhuó
裙	褌	ghur	qún
躡	屩	nhrep	niè
履	履	rij?	lǚ
削	斲	sek ^w	xuē
蔥	蔥	shōŋ	cōng
根	根	kān	gēn
口	口	khō?	kǒu
含	含	gām	hán
丹	丹	tān	dān
纖	纖	sam	xiān
細	細	sēs	xì
精	精	ceŋ	jīng
妙	妙	mews	miào
雙	雙	srōŋ	shuāng
教	教	krāws	jiào
訓	訓	sluns	xùn
愧	愧	krujs	kuì
錢	錢	zan	qián
別	別	brat	bié
淚	淚	ruts	lèi
落	落	rāk	luò
連	連	ran	lián
珠	珠	to	zhū
扶	扶	bha	fú
涕	涕	līj?	tì
低	低	tāj	dī
誓	誓	dats	shì
隔	隔	krēk	gé
		Урок 53	
感	感	kām?	gǎn
蒲	蒲	bhā	pú
葦	葦	wəj?	wěi
性	性	seŋs	xìng
暴	暴	bāk ^w s	bào

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
雷	雷	rhūj	léi
煎	煎	cen	jiān
依	依	ʔəj	yī
拊	拊	phoʔ	fǔ
嫁	嫁	krās	jià
蘭	蘭	rān	lán
芝	芝	tə	zhī
摧	摧	ʒhūj	cuī
縣	縣	g ^w ēns	xiàn
媒	媒	mā	méi
第	第	Łhōjs	dì
郎	郎	rhāŋ	láng
竊	竊	ʔēwʔ	yǎo
窈	窈	Łēwʔ	tiǎo
才	才	ʒhō	cái
奇	奇	[a] kaj [b] gaj	[a] qí [b] qí
徐	徐	lha	xú
丞	丞	dəŋ	chéng
籍	籍	ziak	jí
逸	逸	let	yì
簿	簿	bhāʔ	bù
太	太	thāts	tài
悵	悵	thraŋs	chàng
妹	妹	mhōts	mèi
量	量	[a] raŋ [b] raŋs	[a] liáng [b] liàng
泰	泰	thāts	tài
Урок 54			
理	理	rəʔ	lǐ
婿	婿	sēs	xù
那	那	nāʔ	nǎ
要	要	ʔew	yào
渠	渠	ga	qú
緣	緣	Łon	yuán
部	部	bāʔ	bù
歡	歡	h ^w ār	huān

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
曆	歷	rēk	lì
開	開	khəj	kāi
裝	裝	crəŋ	zhuāng
浮	浮	bhu	fú
雲	雲	whən	yún
鵠	鵠	gūk	gú
舫	舫	paŋs	fǎng
龍	龍	roŋ	lóng
幡	幡	phar	fān
隨	隨	lhoj	suí
蘇	蘇	sā	sū
縷	縷	roʔ	lǚ
鞍	鞍	?ān	ān
齋	齋	céj	jī
雜	雜	zəp	zá
珍	珍	tər	zhēn
郡	郡	gurs	jùn
巾	巾	krən	jīn
掩	掩	?ramʔ	yǎn
啼	啼	dhē	tí
瀉	瀉	slhat	xiè
榻	榻	thāp	tà
窗	窗	shrōŋ	chuāng
尺	尺	thiak	chǐ
晚	晚	marʔ	wǎn
單	單	tār	dān
衫	衫	srām	shān
愁	愁	ʒriw	chóu
變	變	prans	biàn
假	假	[a] krāʔ [b] krās	[a] jiǎ [b] jià
藏	藏	[a] ʒhāŋ [b] ʒhāŋs	[a] cáng [b] zàng
哀	哀	?əj	āi
識	識	tək	shì
逢	逢	boŋ	féng
拍	拍	phrāk	pái

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 55			
賀	賀	gājs	hè
向	向	haŋs	xiàng
恨	恨	gāns	hèn
全	全	ʒhon	quán
寒	寒	gān	hán
樹	樹	dho?	shù
霜	霜	sraŋ	shuāng
冥	冥	mēŋ	míng
鬼	鬼	kuj?	guǐ
神	神	lən	shén
山	山	srān	shān
零	零	rīŋ	líng
仕	仕	ʒrə?	shì
閣	閣	kāk	gé
歎	歎	snārs	tàn
裏	裏	rə?	lǐ
漸	漸	ʒam?	jiàn
廬	廬	rā	lú
寂	寂	ʒīk ^w	jí
魂	魂	wōn	hún
尸	尸	ʒij	shī
攬	攬	rhām?	lǎn
清	清	sheŋ	qīng
池	池	ʒaj	chí
掛	挂	k ^w rēs	guà
枝	枝	ke	zhī
葬	葬	cāŋs	zàng
旁	旁	bhāŋ	páng
植	植	dək	zhí
松	松	lhoŋ	sōng
葉	葉	lhap	yè
鴛	鴛	? ^w an	yuān
鴦	鴦	?aŋ	yāng
駐	駐	tros	zhù

Иероглиф	«Малая печать»	Древнекитайское чтение	Современное чтение
Урок 56			
誑	𧯛	k ^w aŋs	kuáng
遞	遞	lē?	dì
擔	擔	tām	dān
略	略	rāk	lùe
渡	渡	dā(k)s	dù
了	了	rēw?	liǎo
肩	肩	kēn	jiān
化	化	sŋrōjs	huà
賣	賣	mrēs	mài